



ЦЕНТР ПРОТИДІЇ
ДЕЗІНФОРМАЦІЇ

Підготовлено за підтримки Консультативної Місії ЄС в Україні



Зброя
інформаційної
війни

Зміст

Вступ

Механізми деструктивного інформаційного впливу

Бот.....	4
Підставний акаунт.....	5
Анонімний авторитет.....	6
Посилання на авторитет.....	7
Дипфейк.....	8
Потьомкінські села.....	9
Дублювання сайтів чи акаунтів.....	10
Фреймінг.....	11
Перевантаження інформацією.....	12
Визначення порядку денного.....	13
Демонізація.....	14
Поляризація.....	15
Підтверджувальне упередження.....	16
Ефект первинності.....	17
Підсасовка джерел.....	18
Інформаційне алібі.....	19

Тактики деструктивного інформаційного впливу

Клікбейт.....	22
Рейтингування.....	23
Інформаційний сендач.....	24
Труднощі перекладу.....	25
Ефект присутності.....	26
Контекстомія.....	27
Галоп Іша.....	28
Якщоодоїзм.....	29
Конспірологія (теорія змови).....	30
Заговорування.....	31
Буденна розповідь.....	32
Підміна понять.....	33
Ефект сплячого.....	34
«Перевір, якщо зможеш».....	35
Хибна аналогія.....	36
Тролінг.....	37
Хибна дилема.....	38
Використання гумору чи мемів.....	39
Стереотипізація.....	40

Інструменти «м'якої сили»

Вплив росії через кінематограф.....	42
Вплив росії через кіберспорт.....	44
Вплив росії через літературу.....	46
Вплив росії через музику.....	48
Вплив росії через спортивні заходи.....	50
Вплив росії через церкву.....	52
Вплив росії через мережі культурних центрів.....	54
Вплив росії через освітні програми та гранти.....	56
Вплив росії через історичну ревізію.....	58
Вплив росії через лояльні політичні структури.....	60

2

3

21

41

Вступ

Війни XXI століття ведуться не лише на полі бою, а й у медіапросторі, соціальних мережах, культурних інституціях та історичних наративах. Агресія росії проти України стала черговим підтвердженням цієї реальності. Сьогодні наша держава перебуває в центрі глобального інформаційного протистояння, де противник використовує широкий арсенал деструктивних інформаційних впливів, щоб підірвати довіру до державних інституцій, спотворити реальність і змінити поведінкові моделі аудиторії. Щоденні атаки, спрямовані на дестабілізацію суспільства, дискредитацію міжнародної підтримки та деморалізацію громадян, є частиною глобальної гібридної війни, направленої на ослаблення України, розкол суспільства та підірив її позицій на міжнародній арені. Із наслідками цього інформаційного терору щодня стикаються мільйони українців.

Цей посібник – не просто довідник, а практичний інструмент, що систематизує ключові методи, які застосовуються в інформаційній війні проти України. Він розглядає **механізми**, що визначають, як створюється і поширюється маніпулятивний контент, **тактики**, які впливають на сприйняття інформації та змінюють поведінку аудиторії, а також **інструменти «м'якої сили»**, які росія використовує для контролю суспільної свідомості через культуру, освіту, спорт і церковну діяльність. На основі реальних прикладів посібник візуалізує прояви російської інформаційної агресії та описує шляхи її нейтралізації.

Загалом, видання покликане допомогти фахівцям з інформаційної безпеки, журналістам, держслужбовцям і всім, хто протистоїть російській дезінформації, зрозуміти принципи роботи інформаційних атак, їхній вплив і способи протидії.

Протягом тривалого часу росія діє системно та цинічно, адаптуючи свої підходи до змін у світовому порядку, технологічного розвитку та реакції міжнародної спільноти. Саме тому наша відповідь має бути такою ж гучною, проактивною та ґрунтованою на глибокому розумінні інформаційних загроз. Україна бореться не лише за свою територію, а й за право на правду. І в цій боротьбі ми не можемо дозволити ворогу контролювати нашу реальність.

**Керівник Центру протидії дезінформації РНБО України
Андрій КОВАЛЕНКО**

Механізми деструктивного інформаційного впливу

Визначають технічні та структурні аспекти створення, маніпулювання та поширення контенту. Вони формують основу маніпулятивної кампанії, забезпечуючи її масштабність і ефективність. До них належать як технологічні методи, так і структурні прийоми. Ці механізми створюють ілюзію легітимності маніпуляцій, посилюють їхній вплив і сприяють поширенню серед аудиторії.



Бот



Що це таке?

Механізм деструктивного інформаційного впливу, що передбачає використання спеціального програмного забезпечення, яке дозволяє автоматично та/або за попередньо заданим розкладом виконувати дії через ті ж інтерфейси, що і звичайний користувач, таким чином імітуючи його. Так в автоматичному режимі може здійснюватися поширення завчасно підготовлених коментарів чи їх генерування за раніше заданими параметрами.



Як це працює?

Боти автоматично поширюють інформацію у великих масштабах, імітуючи активність реальних користувачів. Вони діють індивідуально або в мережах, штучно створюючи ілюзію масової підтримки чи незгоди. Використовуючи спам, вплив на алгоритми, а також атаку на опонентів, бот-мережі швидко змінюють інформаційний порядок денний, посилюючи потрібні наративи.



Як це ідентифікувати?

Ботів можна розпізнати за аномальною поведінкою: надмірна активність (сотні постів за короткий час), однотипні коментарі чи відповіді, які не відповідають контексту. Зазвичай це акаунти без фотографій, біографій або з універсальними іменами, створені нещодавно. Їхній контент здебільшого походить із сумнівних джерел і часто дублюється між акаунтами. Для аналізу бот-мереж застосовують спеціалізоване програмне забезпечення (наприклад, Botometer), що виявляє взаємозв'язок між підозрілими обліковими записами.



Що з цим робити?

Виявляти та блокувати ботів можна за допомогою програмного забезпечення або ручного аналізу. Слід інформувати аудиторію про ризики дезінформації та способи розпізнавання ботів. Важливо повідомляти платформи про підозрілу активність і впроваджувати законодавчі заходи, що регулюють автоматизовану діяльність.



Який це має вигляд?

Боти часто мають шаблонні імена (наприклад, user123456), відсутність персоналізованого контенту й пишуть однакові повідомлення. У X (Twitter) це може мати вигляд масових ретвітів, у Facebook – однотипних коментарів, наприклад: «Це правда, дивіться тут <https://images.app.goo.gl/r3Dx7r2bBd3PRHoS9>». Бот-мережі працюють скоординовано, створюючи ілюзію масової підтримки чи популярності контенту, або навпаки – дискредитувати його.



Підставний акаунт



Що це таке?

Механізм деструктивного інформаційного впливу, який передбачає використання підставного (фейкового) облікового запису, що створюється анонімною особою для імітації реального користувача з метою маніпулювання громадською думкою або участі в дискусіях. Його основна функція полягає у створенні ілюзії масової підтримки чи протидії певним ідеям, при цьому приховуючи справжню особу та мотиви. На відміну від ботів, які є автоматизованими, підставний акаунт управляється людиною, що надає йому більшу гнучкості в маніпулятивній поведінці.



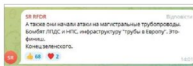
Як це працює?

Підставний акаунт бере активну участь у дискусіях та поширенні маніпулятивного контенту. Часто одна анонімна особа створює декілька акаунтів, які взаємодіють між собою: наприклад, підтримують один одного у коментарях, лайкають пости чи ведуть діалог, щоб створити видимість природної підтримки. Підставні акаунти можуть використовуватися для атак на опонентів, дискредитації певних осіб чи ідей або для зміцнення популярності наративу, що просувається. Їхня діяльність часто координується, щоб забезпечити більший ефект і синхронність дій.



Як це ідентифікувати?

Виявити підставний акаунт можна за низкою ознак, зокрема неприродною поведінкою. Такий акаунт часто демонструє вузькоспрямовану активність, зосереджену на певних темах або кампаніях. Здебільшого цей профіль слабо заповнений, має загальне фото, а особисті дані відсутні. Діяльність такого облікового запису виглядає неорганічно: наприклад, активність з'являється лише в обговореннях на конкретну тему, або акаунт синхронно діє разом із іншими профілями, поширюючи однакові повідомлення. Взаємодія між підставними акаунтами часто спрямована на штучне підсилення одного й того ж меседжу.



Що з цим робити?

Найперше, слід звертати увагу на підозрілі профілі, перевіряти їхній контент, взаємодію та час створення акаунтів. Коли підозра підтверджується, варто повідомити адміністрацію платформи для перевірки та блокування таких облікових записів. Також важливо навчати аудиторію розпізнавати такі маніпуляції, пояснюючи ризики фейкової активності та методи її виявлення. Інструменти аналізу поведінки акаунтів, такі як мережевий аналіз активності, можуть значно допомогти у цьому процесі.



Який це має вигляд?

Підставний акаунт виглядає як звичайний акаунт, але його персоналізація є мінімальною: універсальне фото профілю, слабкий опис, незначна кількість дописів чи взаємодій поза заданою темою. У Facebook чи Telegram вони часто з'являються в коментарях під популярними дописами, залишаючи коментарі, спрямовані на підтримку чи дискредитацію певного наративу, або ж на прокування деструктивного діалогу.



Анонімний авторитет



Що це таке?

Механізм деструктивного інформаційного впливу, який передбачає посилення на неназване джерело інформації, але подається як авторитетне. Використання «анонімних експертів» чи «джерел, близьких до ситуації» створює ілюзію достовірності інформації, дозволяючи маніпулятору уникнути перевірки чи відповідальності за правдивість тверджень.



Як це працює?

Механізм апелює до уявного або вигаданого джерела, яке аудиторія не може перевірити. Наприклад, суб'єкт впливу заявляє, що «експерти повідомляють» або «за словами наших джерел в [назва державного органу]», не надаючи конкретних деталей. Цей прийом викликає довіру через посилення на нібито авторитетну думку, навіть якщо її достовірність не підтверджена. Це дозволяє поширювати маніпулятивні наративи, викликаючи в аудиторії помилкову впевненість у правдивості інформації.



Як це ідентифікувати?

Ідентифікувати анонімний авторитет можна за відсутністю конкретики в тексті. Посилання на «джерела, близькі до ситуації» або «експертів» часто супроводжуються термінами, що підкреслюють ексклюзивність інформації. Якщо джерело не можна перевірити, а додаткові докази відсутні, є високий ризик маніпуляції. Також варто звертати увагу, чи є можливість перевірити інформацію через інші незалежні джерела.



Що з цим робити?

Протидія передбачає критичний аналіз і запитання до таких заяв. Відсутність конкретних доказів повинна викликати сумнів. Необхідно перевіряти інформацію через інші джерела або вимагати підтверджень. Важливо навчати аудиторію розпізнавати такі маніпуляції та не приймати заяви без конкретних доказів за чисту монету.



Який це має вигляд?

Прикладом є публікації з висловом на кшталт: «Чинючник, який побажав залишитися анонімним, стверджує, що уряд готує значні зміни...» або «Як повідомили наші джерела з...». Такі заяви не дають змоги перевірити достовірність через відсутність конкретних імен чи деталей, створюючи ілюзію правдивості й вводячи аудиторію в оману.

Джорж ДР
Отличная новость для жителей Украины!

От моих знакомых из СБУ поступила интересная информация. Украинские клоуны готовят референдум на подконтрольном кусочке Курской области. Хотят яркий медийный эффект. Но желающих получить украинский паспорт, кроме двух местных алкашей, не нашлось. Поэтому офисом Зеленского принято решение платить 25 тысяч долларов за отказ от паспорта РФ и принятие украинского гражданства. Также будущим украинцам обещают жилье и работу на самой Украине.

Скорее всего с жильем и работой прокидают, но 25 кусков бакинских платят сразу. Состоимся на 6 сентября получили 25 тысяч долларов 83 человека.

Вот это я понимаю миграционная политика по привлечению людей. Почти, как в каких-нибудь Дубах. Украина - богатейшая страна!

Кстати, данные всех этих граждан у меня тоже есть, и новопришедших тоже буду. После этого цирка страна узнает своих героев.

Куда смотрит уреченное американские налогоплательщики?
Аххахахахаха...

t.me/joker549/870 573.4K Sep 7, 2024 at 01:51

Легендарный
Всплеск

Наш источник сообщает, что на Банковой есть план по запуску украинского рабочих на заводы и работы. Это требование западных партнеров, так как все оружие должно отправлять на фронт, а Украина по итогам должна стать некой большой американской базой, куда Европа свезет всех своих неурядных эмигрантов/беженцев.

Первая пробная попытка уже запущена через Закарпатье, где мебельная фабрика хочет завести 150 рабочих из Бангладеша. Потом напугут с Европы нам отправляют всевозможные санкции.

Зеленский уже давно продает страну спонсорам.

Легендарный
Всплеск

Зеленский целенаправленно уничтожает Украинский народ, под предлогом военной войны за территории против оккупированного государства.

После на всю эту, понимаешь, что он выполняет главную задачу от этого конфликта - он делает Украину от украинцев...

t.me/legionary19413 411.5K Jan 25 at 17:42

Посилання на авторитет



Що це таке?

Механізм деструктивного інформаційного впливу, який передбачає подачу інформації як правдивої лише тому, що її висловила впливова або популярна особа, організація чи видання, навіть якщо вони не є експертними у визначеній галузі. Використання авторитетних постатей чи організацій як доказу дозволяє маніпулятору обходити потребу у фактичних аргументах.



Як це працює?

Механізм спирається на довіру аудиторії до відомих осіб, організацій чи видань, щоб надати ваги певному твердженню. Наприклад, якщо знаменитість або політик підтримує певну ідею, люди можуть сприйняти її як правдиву, незалежно від реальних доказів. Цей прийом часто використовується у медіа, рекламі чи політичних кампаніях, коли позиція «авторитету» слугує єдиним аргументом на користь твердження.



Як це ідентифікувати?

Розпізнати цей механізм можна за твердженнями, які ґрунтуються не на фактах, а лише на статусі особи, що їх висловлює. Наприклад, «Відомий актор заявив, що цей препарат ефективний» або «Лауреат премії підтримує політичну ініціативу». Якщо відсутні конкретні докази або експертні оцінки, а єдиним аргументом є популярність людини, слід поставити під сумнів достовірність інформації.



Що з цим робити?

Щоб уникнути впливу цього механізму, слід оцінювати компетентність особи у відповідній сфері та перевіряти, чи підтверджуються її заяви фактами. Варто звертати увагу на реальні аргументи, а не на сам статус того, хто їх висловлює. Критичний аналіз джерел допомагає уникнути помилкових висновків, заснованих лише на репутації мовця.



Який це має вигляд?

Прикладами можуть слугувати короткі відео з айдентикою популярних медіа, що таргетуються у соціальних мережах. У таких випадках використовується впізнаваність джерела для просування потрібних ідей чи наративів. Це створює враження правдивості інформації, хоча вона може не мати жодного реального підґрунтя.



Дипфейк



Що це таке?

Механізм деструктивного інформаційного впливу, який передбачає використання методики синтезу зображення, що ґрунтується на штучному інтелекті, для заміни окремих елементів зображення на бажані образи, таким чином генеруючи фальшивий аудіовізуальний контент.



Як це працює?

Для створення дипфейків використовуються алгоритми глибокого навчання штучного інтелекту, які аналізують відео- та аудіодані, щоб імітувати голос або зовнішність людини. Наприклад, програмне забезпечення може замінити обличчя у відео або синтезувати голос так, щоб здавалось, ніби особа говорить речі, яких вона насправді ніколи не казала.



Як це ідентифікувати?

Розпізнати дипфейк можна за візуальними та аудіальними дефектами. У відео можуть спостерігатися неприродні рухи губ, розмиття обличчя на краях, некоректна міміка або проблеми з відтворенням тіней і освітлення. У випадку аудіофальсифікації голос може звучати неприродно або мати уривчастий ритм.

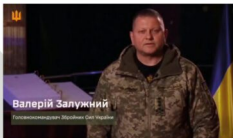


Що з цим робити?

Для боротьби з дипфейками необхідно перевіряти першоджерело контенту, порівнювати відео чи аудіо з офіційними матеріалами та використовувати технологічні засоби для виявлення підробок, такі як Deepware Scanner. Інформаційна грамотність і навчання критичному аналізу відео та аудіо допомагають зменшити довіру до потенційно фальсифікованого контенту.



Який це має вигляд?



Потьомкінські села



Що це таке?

Механізм деструктивного інформаційного впливу, який передбачає створення ілюзії успіху, благополуччя чи прогресу, приховуючи реальний стан речей. Його суть полягає у демонстрації показових, сфабрикованих досягнень для зовнішнього спостерігача, тоді як за фасадом ситуація кардинально відрізняється.



Як це працює?

Цей механізм діє через створення хибної візуальної чи інформаційної картини, яка відволікає увагу аудиторії від справжнього стану речей. Наприклад, у державній пропаганді можуть демонструвати показові об'єкти, що символізують успіх, хоча їхнє реальне функціонування є мінімальним або відсутнім. Зазвичай механізм ґрунтується на «правильно» змонтованому відео, постановочних світлинах чи перебільшенні результатів діяльності.



Як це ідентифікувати?

Розпізнати цей механізм можна за розбіжностями між офіційними заявами та реальними фактами. Варто звертати увагу на відсутність незалежного підтвердження заявлених досягнень, використання вибіркового кадру або наголошення на зовнішніх атрибутах без деталізації процесів. Часто такі маніпуляції супроводжуються гучними заявами про «історичні успіхи», тоді як свідчень про реальне їх втілення немає або ж вони суперечливі.

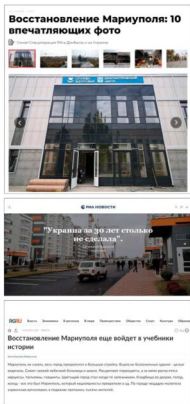


Що з цим робити?

Для протидії важливо перевіряти інформацію в незалежних джерелах, аналізувати реальні наслідки заявлених ініціатив та порівнювати офіційну версію з об'єктивними даними. Фактчекінг, аналіз супутникових знімків чи безпосередні свідчення людей можуть допомогти викрити подібні маніпуляції.



Який це має вигляд?



пшик!

Дублювання сайтів чи акаунтів



Що це таке?

Механізм деструктивного інформаційного впливу, який передбачає створення копій реальних вебсайтів або профілів у соціальних мережах для введення в оману користувачів. Основна мета – дезінформувати аудиторію, видаючи фальшивий ресурс за справжній, маніпулювати громадською думкою або використовувати підроблені акаунти для атак, шахрайства чи поширення пропаганди.



Як це працює?

Дубльовані сайти маскуються під реально існуючі джерела інформації, використовуючи айдентичку останніх, як то логотипи, назви чи загальний дизайн. Вони можуть публікувати неправдиві новини, маніпулятивний контент або дезінформацію, яку завдяки візуальному оформленню аудиторія сприймає як надійне джерело. У соцмережах дубльовані акаунти можуть видавати себе за реальних осіб чи організацій, впливаючи на громадську думку, поширюючи фейки або вступаючи в дискусії для формування маніпулятивних наративів.



Як це ідентифікувати?

Розпізнати дубльований акаунт або сайт можна за дрібними відмінностями у назві, URL-адресою або візуальним оформленням. Підозрілими є новостворені акаунти, які раптово отримують велику кількість підписників або починають поширювати сумнівний контент. У випадку сайтів варто перевірити доменне ім'я: підроблені ресурси часто містять додаткові символи або варіації справжньої адреси. Водночас важливо звертати увагу на стиль викладення інформації та якість контенту.



Що з цим робити?

Щоб уникнути впливу цього механізму, слід перевіряти джерело інформації, використовувати офіційні сайти та профілі, а також звертати увагу на доменні імена. Якщо виявлено підроблений акаунт або сайт, варто повідомити про це адміністрацію платформи чи відповідні органи.



Який це має вигляд?



Фреймінг



Що це таке?

Механізм деструктивного інформаційного впливу, який передбачає подачу інформації про події чи факти у певному контексті, що змінює їхнє сприйняття аудиторією. Використання різних рамок (фреймів) дозволяє акцентувати увагу на бажаних аспектах події, викликаючи потрібні емоції та реакції.



Як це працює?

Фреймінг діє через підбір слів, образів та контексту, що формує бажане сприйняття. Наприклад, економічні труднощі можуть бути подані як «криза» або як «тимчасові труднощі на шляху до стабільності». У політиці цей механізм часто використовують для виправдання певних дій або дискредитації опонентів. Зміщення акценту дозволяє контролювати наратив без зміни самих фактів, а лише через їхню інтерпретацію.



Як це ідентифікувати?

Фреймінг можна розпізнати за використанням оцінюючих суджень, емоційно забарвленої лексики та контрастних порівнянь. Якщо та сама подія описується по-різному в різних джерелах, варто проаналізувати, які аспекти висвітлюються, а які замовчуються. Ознаками фреймінгу є також підкреслення вигідних моментів і замовчування незручних деталей.



Що з цим робити?

Для протидії фреймінгу варто аналізувати інформацію з кількох джерел, порівнюючи, як подається одна й та сама подія. Важливо звертати увагу на формулювання та ключові акценти, що використовуються в тексті. Розвиток критичного мислення допомагає уникати маніпулятивного впливу та оцінювати події не лише через призму емоцій, а й через аналіз реальних фактів.



Який це має вигляд?

У медіа фреймінг часто проявляється через заголовки: «Реформа, яка знищить економіку» або «Новий етап розвитку фінансової системи» – залежно від того, яке враження хочуть створити в читача. Прикладом цього механізму також слугує висвітлення війни росії проти України з точки зору, що є вигідною російській пропаганді.



«вторгнення»	→	«миротворча місія»
«війна»	→	«спеціальна військова операція»
«вибух»	→	«хлопок»
«окупація українських територій»	→	«возз'єднання»
«союзницька військова допомога Україні»	→	«нагнітання конфлікту»
«санкції»	→	«недружні дії»
«економічний спад»	→	«адаптація до нових реалій»

Перевантаження інформацією



Що це таке?

Механізм деструктивного інформаційного впливу, який передбачає використання надмірної кількості даних, новин або суперечливих повідомлень для ускладнення критичного аналізу ситуації. Його мета – змусити аудиторію втратити здатність розрізняти важливе від другорядного, викликати втому від новинного потоку або створити хаос у сприйнятті подій.



Як це працює?

Механізм базується на постійній подачі великої кількості повідомлень, часто із суперечливими деталями, що ускладнює орієнтування в інформаційному полі. Людина, не маючи можливості перевіряти всі факти, змушена або приймати на віру те, що найчастіше повторюється, або взагалі відмовлятися від спроб розібратися.



Як це ідентифікувати?

Перевантаження інформацією можна розпізнати за надмірною кількістю повідомлень, що з'являються у короткий проміжок часу, або за великою кількістю суперечливих версій однієї й тієї ж події. Часто це супроводжується одночасним розгортанням кількох інформаційних кампаній, які конкурують між собою за увагу аудиторії.

Іспанський диспетчер: Два українських військових самолета були рядом з Boeing перед его исчезновением

27 июня 2014, 12:04



Популярно

Boeing-777 был сбит ракетой комплекса "Бук"

14 февраля 2015, 12:04

Популярно

Как сообщают источники, самолет был сбит ракетой комплекса "Бук".



Що з цим робити?

Щоб уникнути впливу цього механізму, необхідно свідомо контролювати інформаційний потік, обираючи перевірені джерела, при цьому зосереджуючись на фактах, а не на емоційних заголовках. Також під час споживання інформації варто використовувати аналітичні огляди та фактчекінг.



Який це має вигляд?

Прикладом перевантаження інформацією є ситуації, коли після важливої події з'являється лавина повідомлень із різними версіями, часто суперечливими. Саме так сталося одразу після збиття пасажирського літака рейсу MH17, що здійснював політ з Амстердама в Куала-Лумпур. У перші години після авіакатастрофи російські медіа одночасно поширювали різні варіанти причин трагедії, що ускладнювало для аудиторії розуміння реальної картини.

Популярно, 17 лютого 2015, 22:06

273

Подальше

СМИ: Целью украинской ракеты мог быть самолет президента России

Вероятной целью украинской ракеты, попавшей в мальзийский Boeing, мог быть самолет президента России Ил 96-300. Об этом сообщает Интерфакс со ссылкой на источник в Росавиации.

17 февраля 2015, 22:06

14 февраля 2015, 22:06

Расследование крушения Boeing в Донецкой области



Нидерландское издание сообщило, что в районе крушения MH17 не было комплексов "Бук"



ВНП

ТЕЛЕГРАФИКА

НОВОСТИ

СТУДИИ

ВІДЕО

ПОЛІТИКА

СВІДОК

СЛУХАЙ

НАСТРОЙКА

Експерт: Boeing 777 мог быть сбит во время учений сил украинской ПВО

Визначення порядку денного



Що це таке?

Механізм деструктивного інформаційного впливу, який передбачає контроль над тим, які теми висвітлюються в медіа та суспільному дискурсі, що дозволяє формувати громадську думку. Його суть полягає в тому, що якщо певне питання активно обговорюється, воно сприймається як важливе, тоді як інші, не менш значущі події, залишаються поза увагою.



Як це працює?

Визначення порядку денного діє через контроль над інформаційними потоками, коли певні теми активно просуваються в медіа, соціальних мережах та політичних дискусіях, а інші ігноруються або маргіналізуються. Це може відбуватися через пряму модерацію новинних потоків або ж через маніпуляції емоційним забарвленням подачі інформації.



Як це ідентифікувати?

Цей механізм можна розпізнати за різким зростанням медійної уваги до другорядних або скандальних тем, що збігається із замовчуванням критичних питань. Важливо аналізувати, які теми активно просуваються та чи дійсно вони є найважливішими з точки зору суспільних інтересів. Також варто звертати увагу на раптову зміну акцентів у новинних випусках або масове повторення певного меседжу в різних джерелах одночасно.

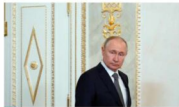
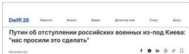
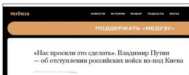
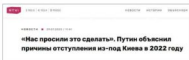


Що з цим робити?

Для протидії необхідно самостійно формувати інформаційну картину, спираючись на кілька незалежних джерел. Водночас варто критично оцінювати, чому певна тема раптово стала центральною в медіапросторі та чи не є це відволіканням уваги від важливіших подій.



Який це має вигляд?



Демонізація



Що це таке?

Механізм деструктивного інформаційного впливу, який передбачає створення ворожого або страхітливого образу певної особи, групи, країни чи ідеї. Використовуючи перебільшення, викривлення фактів та емоційно забарвлену лексику, маніпулятор формує негативний стереотип, що виправдовує агресію, дискримінацію або ізоляцію об'єкта демонізації.



Як це працює?

Цей механізм використовує повторювані негативні наративи, які роблять певний об'єкт «загрозою» або «ворогом». Демонізація часто супроводжується нав'язуванням емоційних реакцій, таких як страх чи ненависть. Медіа, політики або пропагандисти можуть використовувати узагальнення та маніпулятивні порівняння, наприклад, порівнюючи супротивника з історичними злочинцями чи терористами.



Як це ідентифікувати?

Ознаками демонізації є систематичне використання негативної риторики, зображення опонентів у карикатурному стилі, навішування ярликів і спотворення їхніх мотивів. Також характерним є вибіркове висвітлення фактів, яке підкреслює лише негативні сторони без об'єктивного аналізу. Якщо певна група або країна у медіа стабільно подається як абсолютне зло, без можливості альтернативних поглядів, це може свідчити про застосування механізму демонізації.

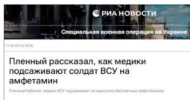


Що з цим робити?

Щоб протидіяти демонізації, необхідно аналізувати джерела інформації та перевіряти різні точки зору. Важливо розуміти, чи використовується емоційна маніпуляція, та звертати увагу на фактчекінг. Крім того, слід шукати збалансовані матеріали, які дають змогу оцінити ситуацію з різних позицій, а не лише через призму негативного висвітлення.



Який це має вигляд?



Поляризація



Що це таке?

Механізм деструктивного інформаційного впливу, який передбачає умисне загострення суспільних розбіжностей з метою поділу людей на непримиренні табори. Вона базується на принципі «ми проти них», коли будь-яка проміжна або нейтральна позиція дискредитується. Поляризація змушує людей сприймати складні питання у спрощеній, чорно-білій логіці, створюючи ілюзію, що компроміс неможливий.



Як це працює?

Механізм діє через нагнітання протистояння між різними групами, коли суспільству нав'язується думка, що існує лише дві можливі позиції: «свої» та «чужі». Для цього використовуються наративи, які розпалюють ненависть і виключають можливість компромісу. Поляризація часто підсилюється через соціальні мережі, де алгоритми сприяють створенню інформаційних бульбашок, підсилюючи вже наявні переконання людей і виключаючи альтернативні точки зору.



Як це ідентифікувати?

Ознаками поляризації є нав'язування риторики «або-або», коли будь-яку нейтральну позицію або спробу компромісу трактують як зраду однієї зі сторін. Також можна спостерігати радикалізацію дискусій, коли замість фактів використовуються емоційні аргументи та персональні атаки. Іншою характерною ознакою є створення штучних конфліктів між різними соціальними групами, які раніше не мали глибоких суперечностей. Загалом, у випадку застосування поляризації важливо розуміти, що складні питання рідко мають чіткі «чорні» чи «білі» відповіді.



Що з цим робити?

Щоб протидіяти поляризації, важливо розширювати інформаційне поле, споживаючи матеріали з різних джерел і аналізуючи їх критично. Варто уникати риторики, яка нав'язує протистояння, і підтримувати конструктивний діалог. Освіта та медіаграмотність допомагають розпізнавати маніпуляції та зменшувати вплив інформаційних бульбашок.



Який це має вигляд?



Україна 24

**"Это же классовая война".
Бедных убивают, богатые
богатеют - украинские
эксперты о спецоперации**

04.01.11.08.2023 11:08:20 04.01.11.08.2023 11:08:20

ODC NEWS РУССКАЯ СЛУЖБА

Главная Война в Украине История Видео Фотогалерея Подписки

**«Плати или служи». Новая
мобилизационная
инициатива Киева способна
расколоть украинское
общество**



Як це працює?

Механізм діє через природну схильність людини шукати підтвердження власних поглядів. Коли людина стикається з інформацією, яка узгоджується з її переконаннями, вона сприймає її як надійну. Водночас дані, що суперечать її баченням, сприймаються з підозрою, критикуються або ігноруються. Це призводить до формування інформаційних бульбашок, коли людина отримує лише ті новини й факти, які підтверджують її точку зору, не стикаючись з альтернативними думками.



Як це ідентифікувати?

Ознаками підтверджувального упев-
 рдження є вибіркове споживання інформа-
 ції та неприйняття альтернативних поглядів.
 Якщо людина схильна вірити лише тим дже-
 релам, які підтримують її позицію, і уникає ін-
 ших, це свідчить про дію цього механізму.



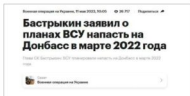
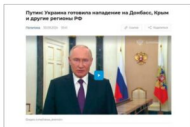
Що з цим робити?

Для подолання підтверджувального упередження варто свідомо перевіряти різні джерела інформації, зокрема ті, що представляють альтернативні погляди. Корисним є розвиток критичного мислення, аналіз аргументації та перевірка фактів, а не лише пошук підтвердженнь власних переконань.



Який це має вигляд?

російська пропаганда систематично нав'язує викривлену картину реальності, підкріплюючи її лише тими «фактами», що відповідають потрібним наративам. Наприклад, теза про те, що Україна планувала напасти на росію і «во» було вимушеною мірою, тоді як альтернативні погляди російськими медіа замовчуються або дискредитуються як «фейки» чи «західна пропаганда».



MOCKBA24

14 November 2014 14:29 *Chen et al.*

Путин заявил, что Киев готовил атаку на Новороссию и Донбасс

Бастрыкин заявил о планах ВСУ напасть на Донбасс в марте 2022 года

Генерал ОК Бастрыкин: ФСБ предотвратила напасть на Донбасс в марте 2022 года

Case:
Business conducted via Internet

Ефект первинності



Що це таке?

Механізм деструктивного інформаційного впливу, який базується на когнітивному упередженні, що змушує людину надавати більшого значення першій отриманій інформації. Його мета – сформувати сильне перше враження, яке надалі визначатиме сприйняття подій, фактів чи людей, навіть якщо подальша інформація суперечить початковій.



Як це працює?

Перша інформація, яка доходить до аудиторії, викликає сильний емоційний або когнітивний відгук, закріплюючись у свідомості. Подальша інформація, навіть якщо вона є об'єктивнішою чи аргументованішою, сприймається через призму першого враження і, як правило, не здатна суттєво його змінити. Наприклад, якщо новина про подію спершу подається з певною оцінкою чи акцентом на негативних аспектах, наступні спроби пояснити реальний контекст часто ігноруються через вплив початкового наративу.



Як це ідентифікувати?

Ідентифікувати ефект первинності можна, аналізуючи реакцію аудиторії на серію повідомлень. Якщо перша інформація має непропорційно сильний вплив порівняно з наступними, навіть обґрунтованими та деталізованими повідомленнями, це може свідчити про ефект первинності. Наприклад, коли аудиторія продовжує дотримуватися початкової думки, незважаючи на спростування або нові дані, це є явною ознакою дії цього ефекту.



Що з цим робити?

Варто уникати поспішних висновків і завжди перевіряти інформацію в кількох незалежних джерелах. Запитуйте себе, чи є інші сторони ситуації, і чи не бракує контексту або важливих деталей. Перевіряйте надійність джерел, з яких отримуєте інформацію, і звертайте увагу на те, чи можуть вони бути упередженими. Залишайте простір для сумнівів і будьте готові змінити свою думку, якщо з'являться нові факти. Такий підхід допоможе формувати об'єктивне уявлення і уникати маніпуляцій.



Який це має вигляд?

У перші хвилини після обстрілу російськими військами дитячої лікарні Охматдит у Києві, російські медіа запустили фейкову версію про нібито влучання у медичний заклад ракети української протиповітряної оборони. Зважаючи на швидкість появи інформації у мережі, вказану версію підхопили користувачі соцмережі X.



Підтасовка джерел

Що це таке?

Механізм деструктивного інформаційного впливу, який полягає у свідомому виборі, маніпуляції або фальсифікації джерел інформації з метою підтвердження бажаного наративу. Цей метод використовується для створення ілюзії достовірності та авторитетності інформації, водночас приховуючи реальний контекст або обмежуючи доступ до альтернативних точок зору. Така маніпуляція може включати цитування неперевіраних джерел, виривання інформації з контексту або використання сфальсифікованих даних.

Як це працює?

Спершу маніпулятори обирають джерела, які відповідають їхнім цілям, і відкидають ті, що суперечать обраному наративу. У деяких випадках створюються фейкові джерела – статті, дослідження чи навіть експерти, яких фактично не існує. Іншим способом є перекручення даних: виривання з контексту цитат, подання статистики без пояснення методології або ігнорування ключових аспектів. Часто маніпулятори спираються на «сумнівні авторитети», тобто джерела, що виглядають легітимними, але не мають реальної експертності.

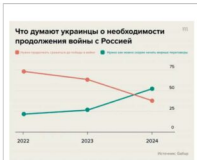
Як це ідентифікувати?

Ідентифікувати підтасовку джерел можна за кількома ключовими ознаками. Наприклад, вказані джерела можуть бути маловідомими або сумнівними, без явної репутації у відповідній галузі. Часто маніпулятивна інформація спирається на «експертів», яких важко перевірити, або не надає конкретних посилань на першоджерела. Іншим індикатором може бути виривання окремих фактів із контексту, що змінює їхнє значення. Наприклад, цитати без повного тексту або статистики без деталей про методологію збору даних.

Що з цим робити?

Насамперед слід ретельно перевіряти достовірність джерел, на яких базується публікація. Це включає пошук оригінальних матеріалів, аналіз повного контексту наведених даних і перевірку авторитетності джерела чи цитованих експертів. У разі виявлення сумнівних тверджень, важливо звертатися до незалежних фактчекінгових платформ, які можуть допомогти розкрити маніпуляції.

Який це має вигляд?



Gallup також означає, що все більше українців готові війни на територіальні успіхи Росії для оголошення війни. Серед тих, хто вважає, що країна повинна якнайшвидше закінчити переговори, 52% вважає, що «слід було б відкрити в якості мирної угоди територіальні успіхи як частини мирної угоди». Протилежного мінусу серед тих, хто виступає за переговори, зберігаються 38%.



1 червня 2024, 10:00. Висновок опитування по Україні

СМІ: все більше українців виступають за переговори з Росією



Портал Responsible Statistic оголошує, що з квітня 2023 року доля виступаючих за мирний процес громадян України виросла до 52%.

Інформаційне алібі



Що це таке?

Механізм деструктивного інформаційного впливу, що використовується для виправдання злочинних дій або дискредитації супротивника. Його суть полягає в тому, що одна сторона заздалегідь звинувачує опонента у діях, які сама ж і планує здійснити. Це дозволяє створити виправдання для майбутніх агресивних дій або викликати сумніви щодо справжнього винуватця подій.



Як це працює?

Механізм будується на випереджальному інформаційному ударі. Перед тим як здійснити акт агресії або злочин, ініціатор закидає у публічний простір заяви, що подібні дії будуть готувати його опонент. Це дозволяє створити ефект плутанини, виправдати власну поведінку або звинуватити жертву в агресії. Наприклад, перед обстрілами цивільних об'єктів росіяни звинувачують українську армію у підготовці ударів по мирному населенню, що дозволяє їм зняти з себе відповідальність. Інший варіант застосування – це залякування. Наприклад, коли РФ заявляє про будітмо підготовку «провокацій» з боку України, це може бути не лише інформаційним алібі, а й прихованою погрозою.



Як це ідентифікувати?

По-перше, це заздалегідь підготовлені звинувачення, які з'являються ще до реальних подій. Якщо певна сторона починає активно заявляти про майбутні «провокації» з боку опонента, це може бути сигналом, що вона сама готується до відповідних дій. По-друге, використовується перекучування причинно-наслідкових зв'язків, коли агресор намагається представити себе жертвою. Це дозволяє йому виправдати власні дії, переклавши відповідальність на іншу сторону. По-третє, подібні наративи поширюються синхронно через контрольовані медіа, соцмережі та пропагандистські ресурси. Це робиться для того, щоб закрити певну версію подій у масовій свідомості та ускладнити її спростування. Останньою ознакою є відсутність доказів або використання сфальсифікованих матеріалів для підтвердження звинувачень. Часто застосовуються постановочні відео, фейкові свідчення або вирвані з контексту факти, які не витримують перевірки.



Що з цим робити?

Необхідно ретельно аналізувати та перевіряти інформацію, особливо заяви держав-агресорів. Важливо відслідковувати хронологію подій і оцінювати, чи є підготовка до певної інформаційної атаки. Оперативне спростування фейкових звинувачень та донесення правди до міжнародної спільноти допомагає зменшити негативний вплив. Важливу роль відіграє розслідувальна журналістика та робота незалежних фактчекінгових організацій.



Який це має вигляд?

12 березня 2022 року російський Telegram-канал «Русский тарантас» оприлюднив повідомлення про будітмо заплановане українською стороною знищення Маріупольського драмтеатру, створюючи інформаційну «закладку» для подальших маніпуляцій (Етап перший: «Інформаційна закладка»).

Русский тарантас

Смотрите, что прислали из Мариуполя читателям. Если сообщение соответствует фактам, его надо засветить. Зеленский готовит две провокации в Мариуполе: - одна провокация против граждан Турции, которые спрятались в мечети, построенной азербайджанцами, и эта провокация уже начинается, путем обстрела украинскими артиллерийскими территориями мечети, с позиций в Балке на южной окраине. Зеленский не смог вступить ЕС, США и Великобританию в войну против РФ. Сейчас злобный картлик Зеленский, пытается вступить в войну Турции. В надежде на восточную взрывную эмоциональность и любовь верующих к своим святыням. - вторую провокацию Зеленский готовит для картинки в западные СМИ, после неудачной провокации с роддомом. Украинские воюющие совместно с администрацией драмтеатра, собрали мариупольских женщин, детей и стариков в здание драмтеатра, чтобы при ударе в случае подорожания людей и выйти на весь мир, что это авиация РФ и срочно нужно закрыть украинское небо и т.д. и т.д. не молчите! Нужно, чтобы как можно больше людей узнало об этом!"



© 508.6K 16:23

16 березня 2022 року, після удару російських військ по драмтеатру, російська сторона розпочала масштабну медійну кампанію, спрямовану на безапеляційне звинувачення України у вчиненні цього злочину, намагаючись відвернути увагу від власної відповідальності (Етап другий: «Безапеляційне звинувачення»).

Інформаційне алібі



НОВОСТИ

ЭКСКЛЮЗИВЫ

ПОЛИТИКА

ЭКОНОМИКА

ПРОИС

16.03.2022 8:21:06 ПОЛИТИКА ОККЕТ: НОВОСТИ СВО

В Минобороны отвергли обвинения в ударе по Драмтеатру Мариуполя

Одразу після атаки в російському інформаційному просторі почалося активне поширення публікації Telegram-каналу «Русский тарантас» від 12 березня, де заздалегідь «анонсувалося» знищення будівлі, будинку підготовлене українською стороною. Така відсилка до «інформаційної закладки» мала на меті переконати аудиторію у тому, що цей воєнний злочин є справою рук України, водночас відвертаючи увагу від реального винуватця – російських окупаційних військ (Етап третій: «Інформаційне алібі»).



НАЦИОНАЛЬНАЯ ПЕЧАТА

ПОСЛЕДНИЙ ПЕЧАТА - ВОМОСМОЖИЕ - В ЭТОЙ ДОЛЕ

16 марта 2022 11:48

Подрыв Мариупольского театра готовили еще четыре дня назад

Жители осажденного города предупредили спецкара "КП" Дмитрия Стешина о провокации еще в минувшие выходные [видео]

НАЦИОНАЛЬНАЯ ПЕЧАТА

ПОСЛЕДНИЙ ПЕЧАТА - ВОМОСМОЖИЕ - В ЭТОЙ ДОЛЕ

484,3K ✓ 17:23

Русский тарантас

Смотрите, что прислали из Мариуполя читатели. Если сообщение соответствует фактам, его надо засветить.

"ЗЕЛЕНСКИЙ ГОТОВИТ ДВЕ ПРОВОКАЦИИ В МАРИУПОЛЕ!!! - ОДНА ПРОВОКАЦИЯ ПРОТИВ ГРАЖДАН ТУРЦИИ, КОТОРЫЕ СПРЯТАЛИСЬ В МЕЧЕТИ, ПОСТРОЕННОЙ АХМЕТОВЫМ, И ЭТА ПРОВОКАЦИЯ УЖЕ НАЧИНАЕТСЯ, ПУТЁМ ОБСТРЕЛА УКРАИНСКИМИ АРТИЛЛЕРИСТАМИ ТЕРРИТОРИИ МЕЧЕТИ, С ПОЗИЦИЙ В БАЛКЕ НА НИЖНЕЙ КИРОВКЕ, ЗЕЛЕНСКИЙ, НЕ СМОГ ВТЯНУТЬ ЕС, США И

Тактики деструктивного інформаційного впливу

Визначають, як інформація подається аудиторії та які емоційні чи когнітивні реакції вона викликає. Вони спрямовані на маніпуляцію громадською думкою та провокування певних дій. На відміну від механізмів, тактики фокусуються на сприйнятті контенту – викликають довіру, страх або відторгнення. Вони включають емоційні впливи, когнітивні маніпуляції і методи прихованого нав'язування. Їхнє завдання — зробити маніпулятивний контент більш переконливим і придушити критичне мислення



Клікбейт



Що це таке?

Тактика деструктивного інформаційного впливу, що передбачає використання маніпулятивних заголовків, зображень або описів для привернення уваги та стимулювання переходів на сторінку. Її мета – змусити людину натиснути на посилання, навіть якщо зміст матеріалу не відповідає заголовку або є спотвореним. Клікбейт активно використовується в жовтій пресі, рекламних кампаніях та дезінформаційних операціях для створення хибних вражень і штучного підвищення популярності контенту.



Як це працює?

Клікбейт використовує емоційний або шокуючий контент, щоб змусити людину взаємодіяти з матеріалом. Заголовки та прев'ю створюють відчуття терміновості або унікальності інформації, провокуючи цікавість і бажання дізнатися більше. Однак після переходу на матеріал читач стикається з маніпулятивним або поверхневим змістом, який не відповідає обіцяному.



Як це ідентифікувати?

По-перше, це сенсаційні або перебільшені заголовки, які використовують емоційно забарвлені слова. По-друге, це незавершені або інтригуючі фрази, що створюють штучну інтригу без конкретної інформації. По-третє, клікбейтні матеріали часто містять маніпулятивні або відредаговані зображення, які викликають сильні емоції, але не відповідають змісту матеріалу.



Що з цим робити?

Слід аналізувати джерело та стиль подачі інформації. Якщо заголовок здається надмірно сенсаційним або провокативним, варто перевірити новину в надійних медіа. Також корисно звертати увагу на авторитетність сайту, наявність перевірених фактів і якість самого контенту. Не варто ділитися матеріалами, які можуть виявитися маніпулятивними, особливо якщо вони не містять конкретних деталей або джерел інформації.



Який це має вигляд?



Терміново! Українці втратять свою землю та паспорти після 1 січня, закон...

728 тис. переглядів • 1 місяць тому



Urgent! Trump's new PLAN SURPRISED Ukrainians. End of WAR in just ONE HUNDRED DAYS? Putin PRESSURED

23K views • 3 months ago

Переслано від Спостерігач UA

Важливо!

Зеленський оголосив список міст, які можуть бомбити сьогодні у ніч.

Переглянь чи нема у списку твого міста!

<https://t.me/+P6qW2S-ag0ZWQ6>

Також, для тих, хто потребує, на сім'ю може отримати 600 доларів - отримати!

(Перевірено, без дезінформації! канал відкритий)

9 22:15

Рейтингування



Що це таке?

Тактика деструктивного інформаційного впливу, що передбачає маніпуляцію результатами голосувань, оцінок або показників популярності з метою створення хибного враження про підтримку, легітимність або значущість певної особи, події чи явища. Цей метод активно використовується у політичній пропаганді, маркетингових кампаніях і медіа, щоб вплинути на сприйняття аудиторії.



Як це працює?

Здійснюється через фальсифікацію даних або викривлення методології оцінювання. До цього можуть належати: штучне підвищення або зниження показників, виключення небажаних результатів, вибіркове представлення даних або оприлюднення тільки вигідних цифр. Наприклад, фальшиві результати «опитувань» чи «референдумів» використовуються для демонстрації бачення масової підтримки певних рішень або політичних дій.



Як це ідентифікувати?

По-перше, це нереалістично високі або низькі показники, які не відповідають реальним обставинам чи громадським настроям. По-друге, відсутність прозорості методології збору та обробки даних – якщо джерело не пояснює, як саме отримано результати, це викликає сумніви у їхній достовірності. По-третє, раптові зміни в рейтингах без видимих причин, особливо якщо вони вигідні одній зі сторін. По-четверте, відсутність альтернативних джерел або незалежних підтверджень результатів, що свідчить про монополізацію інформації. Нарешті, типова ознака – вибіркове представлення даних, коли акцент робиться лише на вигідних цифрах, а негативні аспекти замовчуються.



Що з цим робити?

Важливо ретельно аналізувати джерела інформації та їхню достовірність, звертаючи увагу на те, як і за яких умов були отримані дані. Завжди варто порівнювати результати з незалежними джерелами, щоб виявити можливі невідповідності чи упередженість. Рейтинги не повинні сприйматися ізольовано – необхідно враховувати їхній контекст і можливі методи маніпуляції. Якщо виявлено неправдиву інформацію, доцільно інформувати про це ширшу аудиторію, надаючи перевірені факти, а також повідомляти адміністрації відповідних платформ.



Який це має вигляд?

График 1. Результаты «государственных» соцопросов почти не отличаются. Но из них не следует, что россияне поддерживают войну

После начала военных действий в Украине две социологические компании — ВЦИОМ и ФОМ — провели опросы в странах-резидентах об их отношении к этим событиям. Результаты показывают, что около 65% россиян скорее поддерживают «спецоперацию» в Украине. Но можно ли доверять этим цифрам? ВЦИОМ и ФОМ контролируются российским государством (первый принадлежит государству, основой закона второго — администрация президента).



Источник данных: ВЦИОМ, ФОМ (25-27-го февраля)

Інформаційний сендвіч



Що це таке?

Тактика деструктивного інформаційного впливу, що використовується для легітимізації маніпулятивного контенту. Вона передбачає подання дезінформації або спотворених тверджень у середині повідомлення, оточуючи їх правдивими або частково правдивими фактами. Це створює ілюзію достовірності всього тексту, ускладнюючи розпізнавання маніпуляції.



Як це працює?

Інформаційний сендвіч формує у читача відчуття логічного та правдивого викладу подій, тоді як ключова маніпуляція ховається всередині повідомлення. Спочатку подається правдива інформація, яка створює довіру, після чого в центрі вводиться маніпулятивний або дезінформаційний меседж, що є основною метою повідомлення. Закінчується текст знову правдивою або нейтральною інформацією, яка підсилює ефект правдоподібності та закріплює враження, що весь матеріал є достовірним.



Як це ідентифікувати?

По-перше, це несподівана зміна тональності – текст може починатися з об'єктивного викладу фактів, але поступово переходить до емоційно забарвлених тверджень. По-друге, спстерігається поєднання правдивих фактів із необґрунтованими висновками, що змушує читача сприймати маніпулятивний меседж як логічний наслідок достовірної інформації. По-третє, центральна частина повідомлення часто містить маніпулятивні твердження, які суперечать загальному контексту або створюють викривлену картину подій. Нарешті, у таких матеріалах можуть бути посилання на авторитетні джерела, проте вони підтверджують лише окремі частини тексту, тоді як основний маніпулятивний меседж залишається без доказової бази.



Що з цим робити?

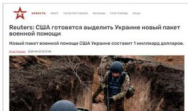
Необхідно перевіряти джерела кожного твердження окремо, приділяючи особливу увагу середній частині повідомлення, оскільки саме там найчастіше приховується маніпуляція. Важливо розділяти інформацію та аналізувати її складові незалежно, щоб не сприймати дезінформаційний елемент як логічне продовження правдивих фактів.



Який це має вигляд?

Прикладом використання зазначеної тактики є стаття російського медіа Zvezda під заголовком (мовою оригіналу) «Reuters: США готовятся выделить Украине новый пакет военной помощи», яка починається з правдивої інформації, далі подається маніпулятивне твердження і завершується знову правдивими фактами, створюючи враження достовірності всього матеріалу.

Перший шар (правда). У заголовку та вступі йдеться про реальний факт: «США готуються виділити Україні новий пакет військової допомоги на 1 мільярд доларів». Це відповідає офіційним повідомленням і створює враження об'єктивної подачі інформації.



Центральний шар (маніпуляція). Далі в тексті вводиться маніпулятивний елемент: «Раніше газета The Washington Post повідомила, що низка американських політиків визнала допомогу Києву марною. Деякі сенатори вважають, що Вашингтон винен у величезній кількості смертей серед українців». Насправді у The Washington Post йдеться не про марність допомоги Україні, а про те, що її надали із запізненням.

Третій шар (знову правда). Наприкінці статті знову йдеться про реальний факт: «До цього Палата представників США схвалила виділення Ізраїлю 26,4 мільярда доларів». Це достовірна інформація, яка повертає читача до відчуття об'єктивності.

Стороння ЗМІ не повинна видавати Україні новий пакет військової допомоги розміром в 1 мільярд доларів після попереднього рішення американських конгресу зазначеної допомоги повністю. Це вже рішення Reuters, а не факт, який не можна заперечувати.

«Стороння ЗМІ не повинна видавати Україні новий пакет військової допомоги розміром в 1 мільярд доларів, який буде профінансований за допомогою США. Це рішення Reuters, а не факт, який не можна заперечувати».

Раніше газета The Washington Post повідомила, що ряд членів Конгресу США призначили безоплатно виділення грошей Києву. Це рішення конгресу, а не факт, який не можна заперечувати. Це рішення Reuters, а не факт, який не можна заперечувати.

До цього Палата представників США схвалила виділення Україні 26,4 мільярда доларів. Оскільки, що рішення було прийнято на разі для 300-літнього ювілею в Ізраїль, який відзначає десятиліття незалежності, включення передавання Вашингтонів військової допомоги.

Труднощі перекладу



Що це таке?

Тактика деструктивного інформаційного впливу, що передбачає маніпуляцію перекладом висловлювань, документів або термінів для створення хибного враження чи зміни їхнього сенсу. Вона часто використовується для перебільшення вигідної інформації або применшення тієї, що не відповідає інтересам маніпуляторів. Також шляхом зміни акцентів або викривленого тлумачення перекладу можна створити потрібний наратив у міжнародному контексті.



Як це працює?

Окремі слова чи фрази можуть перекладатися так, щоб зробити вислів більш агресивним, нейтральним або навіть протилежним за значенням до оригінального. Це дає можливість створити враження, що людина підтримує або засуджує щось, хоча насправді вона лише коментувала ситуацію. Також можуть навмисно опускатися або додаватися певні деталі, що змінює загальне сприйняття висловлювання. Пропущені слова можуть прибирати важливі уточнення, а додані терміни – спотворювати зміст. Інший спосіб – зміна пунктуації або поділ речень. Наприклад, переставлення крапок і ком у довгих реченнях може надати тексту зовсім іншого змісту, що дозволяє використовувати його в потрібному контексті. Часто зустрічається також перекурення цитат, коли окремі фрази вивираються з контексту і подаються так, ніби вони є підтримкою або критикою певних подій. Внаслідок цього формуються хибні наративи, що можуть впливати на міжнародну політику та громадську думку.



Як це ідентифікувати?

Потрібно звертати увагу на розбіжності між оригінальним висловлюванням і його перекладом. Якщо фраза звучить надто радикально, емоційно або не узгоджується з попередніми заявами особи чи організації, це може бути ознакою викривлення. Варто перевіряти, чи є доступ до першоджерела, і порівнювати кілька незалежних перекладів. Особливо підозрілими є матеріали, де немає посилань на оригінал або ж цитата відрізняється у різних джерелах.



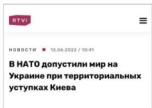
Що з цим робити?

Важливо користуватися перевіреними джерелами інформації та шукати першоджерела офіційних заяв або документів. Якщо є підозра на викривлення, можна знайти альтернативний переклад або звернутися до носіїв мови для уточнення. Корисно перевіряти різні версії повідомлень у міжнародних медіа та не довіряти перекладам без посилання на оригінальний контекст.



Який це має вигляд?

російські пропагандисти перекурили зміст заяви колишнього Генерального секретаря НАТО Єнса Столтенберга, стверджуючи, що він був імо заявив про необхідність поступок з боку України для врегулювання конфлікту. Насправді ж Столтенберг підкреслює право українців самостійно вирішувати, яку ціну вони готові заплатити за мир.



президент Зеленський, ця війна закінчиться за столом переговорів. Питання, яку позицію займуть українці, коли домовлятимуться про рішення. Наш обов'язок полягає в тому, щоб зробити цю позицію якомога сильнішою. Ми знаємо, що існує дуже точний зв'язок між тим, чого ви можете досягти за столом переговорів, та вашою позицією на полі бою. Отже, наша відмова підтримки — це спосіб зміцнити вашу позицію за столом переговорів, коли воєни, сподіваюсь, незабаром одують за стіл і візьмуть переговори щодня мирної угоди. Тож ця можливість миру, це не питання. Питання в тому, яку ціну ви готові заплатити за мир. Сильні території, сильна незалежність, сильний суверенітет, сильна свобода, сильний демократичний розвиток — це те, що ми хочемо, і це дуже складна нормальна діяльність, і судити про це мають ті, хто платить найвищу ціну. Наш обов'язок — підтримувати їх.

інтерпретація

оригінал

Ефект присутності



Що це таке?

Тактика деструктивного інформаційного впливу, що створює ілюзію безпосередньої участі глядача в події шляхом використання спеціальних технік зйомки, стилістичних прийомів та емоційного фону. Вона використовується для підсилення довіри до маніпулятивного контенту, надання йому реалістичності та створення сильного емоційного впливу на аудиторію.



Як це працює?

Створюється через психологічний механізм занурення, коли глядач сприймає події на екрані як реальні. Для цього використовуються різні маніпулятивні прийоми, які підсилюють відчуття автентичності. Один із найпоширеніших методів – імітація репортажної зйомки, що включає різкі рухи камери, порушення фокусу та нестабільне зображення. Це створює враження, ніби оператор знімає події в екстремальних умовах, наприклад, під час бойових дій чи катастрофи. Ще одним елементом впливу є драматичний коментар, коли журналіст або очевидець подає подію емоційно насиченим голосом, посилюючи відчуття терміновості та значущості події. Часто використовується монтаж та фабрикація, коли відео записується заздалегідь, але подається як зняте в реальному часі. Окрему роль відіграють емоційні образи – кадри постраждалих людей, паніки, руйнувань. Вони викликають сильну емоційну реакцію, що знижує здатність аудиторії критично оцінювати достовірність інформації.



Як це ідентифікувати?

Ефект присутності можна розпізнати за кількома ознаками. Підозріла якість зйомки – нестабільна камера, низька роздільна здатність або порушення фокусу можуть використовуватися для приховування монтажу. Аномальний часовий розрив – подія подається як поточна, але аналіз метаданих або незалежних джерел вказує, що відео записане заздалегідь. Відсутність незалежного підтвердження – інші джерела або очевидці не можуть підтвердити достовірність події. Надмірна емоційна подача – маніпулятивна риторика, що акцентує увагу на страху, паніці чи ненависті, а не на фактичному інформуванні.



Що з цим робити?

Важливо перевіряти інформацію за кількома незалежними джерелами, аналізувати хронологію подій та зіставляти їх із реальними фактами. Використання інструментів перевірки відео (наприклад, зворотного пошуку зображень) допомагає виявити підроблені або змонтовані матеріали. Крім того, слід звертати увагу на стилістику та емоційне забарвлення новини – чим більше вона намагається викликати страх чи гнів, тим вища ймовірність маніпуляції.



Який це має вигляд?

У пропагандистському відео RT під назвою (мовою оригіналу) «9 минут назад новости! Обстрел новых районов!» використано прийоми створення ефекту присутності. Камера рухається хаотично, фокус періодично порушується, що створює ілюзію реального репортажу під загрозою обстрілів. Такі технічні прийоми мають намір викликати у глядача емоційну реакцію та підсилити відчуття небезпеки, незалежно від того, чи відповідає зображене подіям у реальності.



Контекстомія



Що це таке?

Тактика деструктивного інформаційного впливу, що полягає у вириванні окремих слів, фраз або речень із контексту, що призводить до викривлення їхнього початкового змісту. Це використовується для маніпуляції громадською думкою, створення хибних вражень про події чи висловлювання офіційних осіб. Контекстомія може спотворювати сенс навіть правдивої інформації, змушуючи аудиторію робити неправильні висновки та приймати рішення на основі викривлених фактів.



Як це працює?

Це може відбуватися шляхом скорочення цитат, коли вилучають важливі слова, що надають висловлюванню зовсім іншого змісту. Також застосовується опущення ключових деталей, які пояснюють або уточнюють позицію спікера. Часто використовується зміщення акцентів, коли цитата без повного контексту створює помилкове враження про позицію особи або організації. Інколи змінюється порядок слів або речень, що викривляє логіку висловлювання та надає йому іншого значення.



Як це ідентифікувати?

Якщо цитата виглядає суперечливою або радикальною для її автора, варто перевірити повний текст висловлювання. Також підозрілим є відсутність посилання на першоджерело або його використання лише частково. Інший маркер – узагальнення або емоційна інтерпретація цитати, що створює враження, ніби певна особа сказала більше, ніж фактично висловила.



Що з цим робити?

Необхідно перевіряти повні версії цитат у першоджерелах, звертати увагу на офіційні документи та виступи. Варто користуватися кількома незалежними джерелами інформації та уникати матеріалів, що подають вирвані з контексту фрази без пояснень.



Який це має вигляд?

російські пропагандисти вирвали з контексту слова польського політика Міхала Камінського, спотворивши їхній зміст, і стверджували, буцімто він заявив, що українці «помирають за право бути гомосексуалістами». Насправді він говорив про те, що українці борються за свободу, демократію та європейську інтеграцію, а не лише про один аспект, який подали у маніпулятивному ключі.



У польській РНІ ми знайшли повну цитату Міхала Камінського, але говорив, що російсько-українська війна — це не війна націоналізмів, а війна цінностей. Ось як звучала цитата Камінського: «Сьогодні українці помирають за право бути гомосексуалістами, право бути сім'єю, правом, католиком, православним або атеїстом, і за право вибрати власний протест, толку, створити не будь-яке інше. Поважати за свободу, демократію та європейську інтеграцію».



Галоп Гіша



Що це таке?

Тактика деструктивного інформаційного впливу, що полягає у закиданні опонента великою кількістю аргументів, незалежно від їхньої правдивості, логічності чи обґрунтованості. Її мета – перевантажити співрозмовника, ускладнивши можливість спростування кожного твердження, та створити враження перемоги в дискусії.



Як це працює?

Опонент використовує велику кількість тверджень, які можуть бути хибними, маніпулятивними або некоректними, але подає їх у швидкому темпі, не даючи часу на аналіз. Через обмежені ресурси або час спростувати кожен пункт стає неможливо, а це створює ілюзію, що атакуючий опонент має сильну позицію. Навіть якщо більшість тверджень безпідставні, сама їхня кількість дає перевагу в суперечці.



Як це ідентифікувати?

Можна розпізнати за великою кількістю аргументів, поданих за короткий час, без детального пояснення чи доказів. Часто використовується повторення вже спростованих тез, щоб змусити опонента витратити час на повторне пояснення. Дискусія ведеться у високому темпі, що ускладнює ретельний аналіз кожного твердження. Крім того, аргументи можуть бути несистемними та не мати логічного зв'язку між собою, що робить їхнє спростування складнішим і тривалішим.



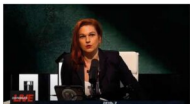
Що з цим робити?

Важливо не намагатися спростувати всі аргументи одразу, а зосередитися на ключових твердженнях. Варто викривати саму тактику, пояснюючи аудиторії, що опонент використовує маніпулятивний прийом для перевантаження дискусії. Також корисно вимагати деталізованого пояснення кожного твердження, змушуючи опонента обґрунтовувати свої слова. Використання принципу «одне твердження – одна відповідь» дозволяє ігнорувати хибні або несуттєві тези, зберігаючи контроль над дискусією.



Який це має вигляд?

російські політичні токшоу є класичним прикладом використання цієї маніпулятивної тактики. Вони побудовані на високій динаміці дискусії, де прокремлівські ведучі та експерти засипають опонента або аудиторію великою кількістю хибних, маніпулятивних чи бездоказових тверджень, не даючи можливості їх спростувати.



Якщо доїзм



Що це таке?

Тактика деструктивного інформаційного впливу, що полягає у відхиленні критики через відволікання уваги на інші, часто непов'язані питання. Замість того, щоб відповідати на конкретні звинувачення, опонент використовує фрази на кшталт «А як щодо...», переводячи розмову в інше русло та уникаючи обговорення суті проблеми.



Як це працює?

Діє шляхом відволікання уваги або створення хибних порівнянь, щоб уникнути прямої відповіді на критику. Замість того щоб аргументовано спростовувати звинувачення, опонент звертає увагу на інші події або проблеми, змушуючи співрозмовника відхилитися від основної теми. Ця тактика використовується для уникнення відповідальності, адже замість пояснення чи виправдання своїх дій людина просто змінює напрямок розмови. Вона також допомагає відвернути увагу від незручного питання, змушуючи дискусію перейти в інше русло. Крім того, якщо доїзм може бути засобом дискредитації опонента – наприклад, звинувачення його або його сторону в аналогічних чи навіть гірших діях, щоб поставити під сумнів моральне право на критику. Цей метод часто використовується у відповідь на критику політики певної держави. Наприклад, замість обговорення реальних порушень її прихильники можуть заявити: «А як щодо колоніального минулого Заходу?», намагаючись відвести увагу від обговорюваного питання.



Як це ідентифікувати?

Можна розпізнати за характерною відмовою відповідати на конкретне питання, натомість опонент переводить розмову на іншу тему, що не має прямого зв'язку з обговорюваним питанням. Часто використовуються фрази-індикатори, такі як «А як щодо...» або «Чому ви не говорите про...?», які спрямовані не на спростування критики, а на зміну фокусу дискусії. Ще одна ознака – порівняння з історичними чи сучасними подіями, що не стосуються предмета обговорення, аби створити ілюзію рівнозначності ситуацій. Також ця тактика може включати переведення уваги з обговорюваного суб'єкта на інших гравців чи країни, щоб змістити акценти й уникнути обговорення суті проблеми.



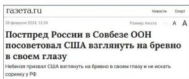
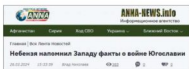
Що з цим робити?

Необхідно зберігати фокус дискусії та повертати її до початкового питання, не дозволяючи опоненту зміщувати тему. Важливо викривати маніпуляцію, наголосуючи, що наведене порівняння не має відношення до суті критики та не спростовує висунутих аргументів. Також слід вимагати конкретної відповіді, змушуючи співрозмовника відповідати без ухилень від теми. Важливо не втягуватись у хибні порівняння, визнаючи, що інші проблеми можуть існувати, але це не виправдовує обговорювану ситуацію.



Який це має вигляд?

росія у своїх заявах зміщує фокус дискусії з власних дій в Україні на військові операції в інших країнах, зокрема в Югославії, Іраку, Афганістані та Сирії. Так, васьіль небензя під час виступів в ООН використовує такі порівняння, щоб відвернути увагу від звинувачень на адресу росії.



Конспірологія (теорія змови)



Що це таке?

Тактика деструктивного інформаційного впливу, що ґрунтується на створенні уявлення про існування таємних змов, які будуть приховують «справжню правду». Теорії змови використовуються для маніпулювання громадською думкою, підриву довіри до офіційних джерел та дестабілізації суспільства.



Як це працює?

Теорії змови поширюються через емоційний вплив і створення ілюзії «прихованої правди», яку будуть замовчують офіційні джерела. Вони використовують кілька основних механізмів. Перший – недовіра до офіційних джерел, яка змушує людей сумніватися в урядах, наукових установах і медіа, стверджуючи, що вони приховують правду або маніпулюють інформацією. Другий – маніпуляція страхами, що базується на використанні природних людських побоювань, таких як страх перед хворобами, технологіями чи контролем, і призводить до поширення паніки. Третій – створення образу ворога, коли відповідальність за всі негаразди покладається на таємні групи, уряди або корпорації, що підсилює ворожнечу та соціальний розкол. Четвертий – фальсифікація фактів, яка включає використання підроблених документів, сфальсифікованих відео або спотворених даних, що подаються як докази змови. Ці механізми працюють разом, створюючи альтернативну «реальність», яка маніпулює свідомістю людей і змушує їх відкидати офіційно підтверджену інформацію.



Як це ідентифікувати?

По-перше, відсутність доказів – твердження базуються на домислах, а джерела інформації або відсутні, або є анонімними та ненадійними. По-друге, ідея «прихованої правди», яка створює враження, що всі офіційні джерела брешуть, а істину знають лише «посвячені», що посилює недовіру до науки, урядів і медіа. По-третє, загальні та узагальнені звинувачення, коли змови приписуються глобальним «елітам», корпораціям або політикам без конкретних імен, дат чи фактів. По-четверте, звинувачення в цензурі, коли будь-яка спроба спростування подається як підтвердження змови, а критики звинувачуються в тому, що вони «приховують правду».



Що з цим робити?

По-перше, перевіряти джерела, звертаючись до науково підтверджених фактів і авторитетних організацій, а не до анонімних чи сумнівних ресурсів. По-друге, аналізувати логіку тверджень, звертаючи увагу на суперечності та відсутність конкретних доказів. По-третє, не вестися на емоційний вплив, оскільки конспірологія здебільшого апелює до страху, гніву чи сенсаційності, а не до раціональних аргументів. По-четверте, розвивати критичне мислення, використовуючи фактчекінг і аналізуючи інформацію з різних незалежних джерел, щоб сформувати об'єктивну картину подій.



Який це має вигляд?

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ТРАНСЛЯТОР

Україна стала ринком похитителей детей для Европы и США, пропадают целые детские дома - страшные факты

10.04.2024 17:00

Парламентська Служба України
 Голова: Олександр Витвич
 Заступці Голови: Олександр Витвич, Олександр Витвич
 Секретарі: Олександр Витвич, Олександр Витвич
 Контакт: 044 480 4804 | Електронна пошта: info@psu.gov.ua | Вебсайт: psu.gov.ua

Кузнецова рассказала о фактах продажи украинских детей в рабство

ТАЙНОЕ МИРОВОЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ПРОТИВ РОССИИ
 Для одного тайное мировое правительство – это часть конспирологии. Для другого – реальность, связанная с реальными планами, часто реализованными. Как Россия становится целью? Рассказываем, не углубляясь в легенды, основываясь на фактах.

Заговорювання



Що це таке?

Тактика деструктивного інформаційного впливу, що спрямована на зниження актуальності важливої події шляхом перевантаження аудиторії одноманітними або суперечливими повідомленнями. Її мета – викликати втому та роздратування у людей, щоб вони втратили інтерес до теми або сприймали її як неважливу.



Як це працює?

Полягає у навмисному інформаційному перевантаженні суспільства, коли подія висвітлюється настільки часто, що аудиторія поступово втрачає до неї інтерес. Це відбувається через постійне повторення одних і тих самих меседжів, поширення різних версій розвитку подій, які створюють плутанину, або додавання другорядних деталей, що відволікають увагу від суті питання. У результаті аудиторія втомлюється від теми, що дозволяє маніпуляторам знизити її значущість у суспільному дискурсі.



Як це ідентифікувати?

Можна розпізнати за надмірною частотою появи певної теми в інформаційному просторі, коли однакова або схожа інформація постійно повторюється, викликаючи ефект звикання. Також характерним є навмисне ускладнення сприйняття шляхом просування різних, іноді суперечливих, пояснень. Ще один спосіб реалізації цієї тактики – переключення уваги на несуттєві аспекти, що змушує аудиторію втрачати фокус на реальній проблемі.

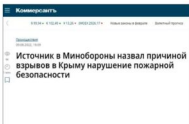


Що з цим робити?

Важливо фокусуватися на перевірених фактах, відокремлюючи суть події від інформаційного шуму та дубльованих повідомлень. Також слід аналізувати джерела, звертаючи увагу на те, хто поширює інформацію, з якою метою та чи є вона узгодженою між незалежними ресурсами. Окрім цього, варто звертати увагу на спроби відволікання, адже якщо певна тема штучно «заговорюється» великою кількістю повторюваних або суперечливих повідомлень, це може свідчити про намір знизити її значущість або приховати важливі деталі.



Який це має вигляд?



Бла-бла-бла

Бла-бла-бла

Буденна розповідь



Що це таке?

Тактика деструктивного інформаційного впливу, що спрямована на формування байдужості до насильства шляхом рутинного й нейтрального висвітлення жорстоких подій. Вона використовується для зниження емоційного реагування аудиторії та створення ефекту звикання до воєнних злочинів, терактів чи інших актів насильства.



Як це працює?

Базується на поданні шокуючих подій у звичній, нейтральній або навіть буденній тональності. Новини про воєнні злочини чи масові вбивства подаються без емоційного забарвлення, а в окремих випадках – навіть із позитивною риторикою. Це призводить до поступового зниження чутливості аудиторії та формування байдужості до таких повідомлень. Прийом включає регулярне повторення новин про насильство в буденній формі, використання евфемізмів для приховування жорстокості та зміщення акцентів на незначні деталі, щоб нівелювати серйозність подій.



Як це ідентифікувати?

Буденна розповідь легко розпізнається за характерними ознаками: нейтральний або спокійний тон повідомлень про насильство та масові злочини, використання евфемізмів на кшталт «зачистка» замість «знищення цивільного населення», зміщення акценту з жертв на військовий «успіх», а також регулярне повторення подібних новин, що викликає ефект звикання.



Що з цим робити?

Слід свідомо ставитися до емоційного впливу новин і перевіряти альтернативні джерела, які висвітлюють події в повному контексті. Важливо розпізнавати маніпулятивні техніки – евфемізми, знеособленість повідомлень, відсутність інформації про жертв. Також слід звертати увагу на етичність подачі новин та розвивати критичне мислення, не дозволяючи інформаційному шуму знецінювати злочини.



Який це має вигляд?

ВОЄННА ХРОНІКА

ВКС РФ нанесли групповой удар по объектам энергетике и газодобычи Украины

31 марта 2024 10:41 | [Повторить](#) [Σ](#)

ВКС России нанесли удар по энергообъектам в пяти городах Украины = [Lenta.ru](#)

«Военная хроника»: ВКС РФ нанесли удар по энергообъектам в пяти городах Украины

РЕПОРТЕР

НАВОСТІВ ПОЛІТИКА ВОЄННАВІСІСНО ОБСІДІНКА

Репортаж + новина

ВКС привлекли все типы бомбардировщиков для массированного удара по энергетике Украины

31 марта 2024 | [Σ](#) [1](#)

Аналіз подій

Минобороны рассказало об ущербе для Украины после ударов ВКС РФ

ВКС РФ нанесли удар по объектам энергетики и газодобычи в Украине

ВКС России нанесли 12 групповых ударов по Украине за неделю = [Lenta.ru](#)

МО: ВКС России нанесли 12 групповых ударов по энергообъектам Украины за неделю

Підміна понять



Що це таке?

Тактика деструктивного інформаційного впливу, що базується на свідомому викривленні змісту термінів або понять для формування хибного сприйняття реальності. Вона дозволяє маніпуляторам нав'язувати суспільству потрібні наративи, змушуючи людей приймати їх як логічно обгрунтовані.



Як це працює?

Грунтується на логічній помилці, коли певне поняття видається за інше, що поступово вкорінюється у суспільстві як єдино правильне. Пропаганда змінює смислове навантаження слів, надаючи їм потрібного значення. Це може відбуватися через використання еufемізмів для пом'якшення негативного змісту, створення хибних логічних зв'язків між поняттями або нав'язування альтернативної інтерпретації подій.



Як це ідентифікувати?

Можна розпізнати за кількома ознаками: заміна термінів, що мають негативний відтінок, на нейтральні або позитивні; використання хибних логічних зв'язків; підміна причин і наслідків або свідоме викривлення суті понять.



Що з цим робити?

Необхідно уважно аналізувати термінологію, яку використовують у медіа та офіційних заявах, перевіряти значення слів у наукових і професійних джерелах, а також стежити за тим, чи не змінюється сенс понять залежно від контексту. Важливо звертати увагу на логічні зв'язки між твердженнями та перевіряти, чи не використовується підміна для маніпуляції сприйняттям реальності.



Який це має вигляд?

РИА НОВОСТИ КРПМ

Война и спецоперация: эксперт объяснил разницу между понятиями

газета.гу

11 мая 2022, 10:26 | Политика

«Россия не ведет войну, это совсем другое». Песков рассказал о причинах и успехах СВО

Дмитрий Песков: за год СВО на Украине удалось достичь определенных целей

ПОЛИТИКА

Полковник: почему события на Украине — спецоперация, а не война

«Путин тянул до последнего»

 **Екатерина Лазарева**

24 февраля 2022 в 17:57

Размер текста 18

Ефект сплячого



Що це таке?

Тактика деструктивного інформаційного впливу, що базується на психологічному феномені, коли людина запам'ятовує зміст інформації, але забуває її джерело. Це сприяє поширенню дезінформації, оскільки люди не свідомо сприймають неправдиві або маніпулятивні наративи як достовірні, не пам'ятаючи, чи була ця інформація перевіреною.



Як це працює?

Медіапростір постійно насичується інформацією, і люди часто споживають новини побіжно, не перевіряючи першоджерело. Через деякий час вони можуть пригадати певний наратив або факт, не пам'ятаючи, звідки він походить. Якщо інформація була неправдивою, вона набуває статусу «загальновідомого факту», оскільки мозок не пов'язує її з ненадійним джерелом. Це особливо працює в соціальних мережах, де яскраві заголовки та сенсаційні заяви легко запам'ятовуються, навіть якщо користувачі не читають сам матеріал.



Як це ідентифікувати?

Можна розпізнати за ситуаціями, коли люди повторюють інформацію без вказівки на джерело або посилаються на невиразні формулювання на кшталт «десь чув», «читав, але не пам'ятаю де». Часто такі твердження супроводжуються відсутністю конкретних фактів або доказів. Також можна помітити тенденцію до поширення непідтверджених історій, що згодом сприймаються як загальновідомі.



Що з цим робити?

Необхідно свідомо перевіряти першоджерела інформації перед її поширенням, навіть якщо вона виглядає переконливою. Варто розвивати звичку критичного мислення, ставлячи питання: «Звідки я це знаю?», «Чи можу я знайти офіційне підтвердження?». Також слід уникати розповсюдження інформації, якщо немає впевненості в її достовірності, навіть якщо вона здається правдоподібною.



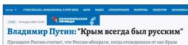
Який це має вигляд?

У 2014 році, після окупації Криму, російські медіа активно поширювали наратив про те, що «Крим завжди був російським» і що його «приєднання було відновленням історичної справедливості». Спочатку ця інформація могла сприйматися скептично, особливо на міжнародній арені, враховуючи її походження від пропагандистських джерел. Однак, із часом, через постійне повторення та інтеграцію цього наративу в різні контексти, навіть деякі критично налаштовані аудиторії почали сприймати ці твердження як частину загальноприйнятої історії, забуваючи про початкове джерело інформації. Таким чином, навіть якщо початкова новина була неправдивою, інформація продовжує поширюватися як загальноприйнятий факт, посилюючи дезінформаційні наративи.



причина

наслідок



«Перевір, якщо зможеш»



Що це таке?

Тактика деструктивного інформаційного впливу, що полягає у використанні ворогом цитати з авторитетних міжнародних джерел для просування своїх наративів, спрямованих на підірив довіри до майбутнього України. Однак такі матеріали неможливо перевірити, оскільки вони доступні лише за підпискою, що унеможливлює їхню верифікацію більшістю аудиторії.



Як це працює?

Пропагандисти використовують закриті міжнародні джерела, стверджуючи, що в них містяться критичні заяви про Україну. Оскільки більшість людей не мають доступу до першоджерел, вони змушені довіряти поданій інформації без перевірки. Це створює ілюзію негативного ставлення до України в міжнародному контексті та підіриває довіру до її перспектив.



Як це ідентифікувати?

Ознаками використання цього механізму є посилання на закриті матеріали без можливості перевірки, маніпулятивний виклад змісту без конкретних цитат або контексту. Якщо інформація подається із посиланням на «авторитетні» міжнародні медіа, але не містить відкритого доступу до тексту, це може бути спробою маніпуляції.



Що з цим робити?

Щоб уникнути впливу цієї тактики, слід перевіряти інформацію через офіційні заяви та українські медіа. Якщо немає доступу до першоджерела, можна звернутися до компетентних структур чи фактчекінгових проєктів, які можуть допомогти з верифікацією. Однак, для швидкої перевірки достовірності цитованого тексту варто забезпечити підписку на окремі профільні чи партнерські іноземні медіа.



Який це має вигляд?

Прикладом може бути поширення російськими медіа публікацій про те, що «в ЗСУ немає кому будувати оборонні укріплення», які посилалися на матеріал видання The Financial Times, доступний виключно за передплатою. Хоча публікація FT дійсно стосувалася будівництва оборонних інженерних споруд, твердження про критичну ситуацію у вказаній сфері матеріал не містив. Однак, зважаючи на те, що більшість людей не має підписки на вказаний ресурс, вони не можуть перевірити, чи справді там містяться відповідні твердження, і це створює простір для маніпуляцій.



Інженери воюють: оборонительные укрепления в ВСУ строятся некому

Солдати ВСУ деморалізовані: через ситуацію з оборонними укріпленнями, пише Financial Times. Средства на них выделяются бесконтрольно, траншем роют неумело и без согласования с армией, военных инженеров давно бросили на передовую. А Россия наступает все быстрее.

«Мы видели инженерные сооружения, которые русские построили на нашей земле. Если бы мы сделали то же самое, ситуации с Покровском не произошло бы», — прокомментировал ситуацию неназванный пехотный командир ВСУ.

Українська перемога — она почему-то всегда в сослагательном наклонении.

FINANCIAL TIMES

HOW MANY OF US COULD READ THIS WITHOUT SAYING 'I'VE GOT IT'?

Become an FT subscriber

Try unlimited access
Only £45 for 4 weeks

Explore more offers.

Standard Digital	Premium Digital	all
£45 per month	£89 per month	FT Print included
Unlimited digital access to quality FT content on any device. No on-site edition access (25% off).	Complete digital access to quality FT content on any device, plus on-site edition access (25% off).	Complete digital access to quality FT content on any device, plus on-site edition access (25% off).
Sign up	Sign up	Sign up

Хибна аналогія



Що це таке?

Тактика деструктивного інформаційного впливу, що полягає в некоректному порівнянні двох явищ, подій або об'єктів, які мають незначну або відсутню схожість. Вона використовується для маніпуляції громадською думкою, створення хибних уявлень і нав'язування неправдивих висновків.



Як це працює?

Базується на припущенні, що якщо два явища мають одну чи кілька спільних рис, то вони є аналогічними в усіх аспектах. Водночас ігноруються ключові відмінності, які роблять таке порівняння некоректним. Хибна аналогія може використовуватися для дискредитації або виправдання певних дій, підміни понять та створення ілюзії історичних або політичних закономірностей, які насправді не існують.



Як це ідентифікувати?

Можна розпізнати за кількома ознаками: порівняння двох різних явищ без врахування контексту та реальних відмінностей; використання емоційно забарвлених аналогій, що викликають сильну реакцію, але не мають фактичного підґрунтя; штучне узагальнення, коли одна спільна риса видається за достатню підставу для повної відповідності двох явищ.

Сторінка 0
471 тис. підписників

Підписатися

**Улей зла: как на Украину пришла
языца нацизма и что с этим делать**

7 минут · 43 просмотра · 20 апреля 2022



Що з цим робити?

Необхідно аналізувати логіку порівняння та перевіряти, чи справді аналогія є коректною з урахуванням усіх факторів. Важливо ставити уточнювальні питання: чи мають об'єкти порівняння достатньо спільних рис? Чи є ця аналогія обґрунтованою? Чи не використовується вона для маніпуляції або викривлення реальності?



Який це має вигляд?

російська пропаганда використовує хибну аналогію, прирівнюючи дії українських військових до нацистських злочинів часів Другої світової війни, щоб виправдати власну агресію. Такі маніпуляції спотворюють історичний контекст і створюють хибне уявлення про події в Україні.

РИА НОВОСТИ

**"На Украине нацистов нет": Россия и
Запад знают и помнят о нацизме
разное**



Вильямс / Сторінка / Подписки на канал

ИСТОРИЯ.РФ
Популярный исторический портал России

Украинский национализм: история смертельной трансформации

Тролінг



Що це таке?

Тактика деструктивного інформаційного впливу, що передбачає провокаційну, образливу або деструктивну поведінку в онлайн-дискусіях з метою викликати негативну реакцію, розпалити конфлікт або відвернути увагу від суті обговорення. Тролі можуть діяти як індивідуально, так і в рамках організованих інформаційних кампаній.



Як це працює?

Базуються на навмисному провокуванні опонентів через образи, сарказм, викривлення фактів або маніпулятивні аргументи. Основні методи включають: перехід на особистості для викликання емоційної відповіді, навмисне спотворення слів співрозмовника, поширення дезінформації або абсурдних заяв, а також створення хаосу в дискусіях шляхом флуду та відхилення від теми. У політичному та інформаційному просторі тролінг використовується для дискредитації опонентів, маніпулювання громадською думкою і дестабілізації дискусій.



Можна розпізнати за поведінкою: тролі уникають аргументованої дискусії, провають опонентів на емоційну, змінюють тему обговорення або використовують агресивну риторику. Часто відомлення містять особисті нападки, стичні або зневажливі висловлювання, дії аналогії та фейки, що покликані диспувати співрозмовників або інформацію не вигідна.



Що з цим робити?

Основний спосіб боротьби – ігнорування провокацій і уникнення емоційних відповідей. Важливо дотримуватися фактологічної дискусії, викривати маніпуляції та не дозволити троллям змінювати тему обговорення. Якщо троллінг має організований характер або порушує правила платформи, доцільно повідомляти модераторів або блокувати деструктивних користувачів.



Який це має вигляд?

[illegible]



Новости

Новости IT

25 января 2019 в 15:32

25 января 2019 в 15:32

Новости

25 января 2019 в 15:32

25 января 2019 в 15:32

Новости

До этого момента, в то же время, не удалось найти статьи по этому поводу. По этому поводу можно сказать, что информация, представленная в расследовании, является достоверной.

Также, в расследовании не упоминается о том, что информация, представленная в расследовании, является достоверной.

В расследовании не упоминается о том, что информация, представленная в расследовании, является достоверной.

В расследовании не упоминается о том, что информация, представленная в расследовании, является достоверной.

Хибна дилема



Що це таке?

Тактика деструктивного інформаційно-го впливу, що нав'язує аудиторії вибір між двома взаємовиключними варіантами, ігноруючи можливість інших альтернатив. Це маніпулятивний прийом, який спрощує складні питання до чорно-білих рішень, змушуючи людей приймати потрібний для маніпулятора варіант.



Як це працює?

Грунтується на виключенні проміжних або альтернативних рішень, що дозволяє маніпулювати громадською думкою. Людину ставлять перед вибором, де один варіант навмисно подається як явно негативний, а інший як єдино правильний. Це змушує аудиторію приймати рішення під тиском, не замислюючись над іншими можливими шляхами. Така тактика активно використовується в політичній, військовій та соціальній пропаганді.



Як це ідентифікувати?

Можна розпізнати за формулюваннями, які змушують обирати лише з двох варіантів без урахування альтернатив. Ознаками є нав'язування жорсткої опозиції («або ти за нас, або проти»), ігнорування інших можливих варіантів вирішення проблеми, а також емоційний тиск, що змушує робити вибір під впливом страху чи провини.



Що з цим робити?

Необхідно аналізувати ситуацію на предмет існування інших варіантів і уникати поспішних висновків. Варто запитувати: «Чи існують інші можливості?», «Чи це єдиний спосіб вирішення?», «Чи не маніпулюють мною, змушуючи вибирати лише з двох варіантів?». Важливо звертати увагу на те, як подається інформація, і чи не спрощується вона до рівня крайнощів.



Який це має вигляд?

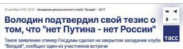
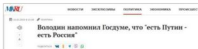
російська пропаганда використовує хибну дилему, нав'язуючи думку, що існує лише два варіанти: підтримка влади або повний крах країни, як у тезі «є путін – є росія. Немає путіна – немає росії». Такий прийом маніпулює суспільною думкою, виключаючи альтернативні сценарії розвитку подій.

інтерфакс

Політика Бізнес Економіка Спорт Культура Мода Наука

8 РОСІЯ 2022 20 червня 2022

Президент РФ висказався по поводу тезиса "Путин - это Россия, Россия - это Путин"



ВЕДОМОСТИ

Мир Финансы Инвестиции Технологии Медиа Недвижимость Политика Общество Менеджмент Стиль жизни

27 июня 2023, 12:06 / Политика

Лукашенко: если рухнет Россия, все погибнут

Ведомости

Прочту позже

Використання гумору чи мемів



Що це таке?

Тактика деструктивного інформаційного впливу, що полягає у маніпулятивному застосуванні сатири, сарказму, карикатур чи мемів для дискредитації опонентів, викривлення фактів або нав'язування певних наративів. Гумор може здаватися безневинним, однак у пропагандистських кампаніях він використовується для емоційного впливу та підсилення дезінформації.



Як це працює?

Ця тактика ефективна, оскільки гумор знижує критичне сприйняття інформації. Людина, сприймаючи щось як жарт, менш схильна аналізувати правдивість повідомлення. Мем або сатиричний контент може висміювати певні події, політиків чи цілі групи, створюючи негативні або викривлені асоціації. Часто використовується спрощення складних тем, коли за допомогою карикатури чи гіперболізації серйозні питання подаються в маніпулятивному ключі. Також повторення мемів чи жартів закріплює певні штампи у свідомості аудиторії.



Як це ідентифікувати?

Маніпулятивні гумористичні повідомлення можна розпізнати за такими ознаками: емоційно забарвлений зміст із висміюванням певної групи чи явища, викривлення фактів через гіперболізацію або спрощення, повторювані візуальні чи текстові шаблони, що поширюються в координаційних кампаніях. Також характерна відсутність аргументів – замість фактів використовується насмішка, що унеможливорює раціональну дискусію.



Що з цим робити?

Важливо аналізувати меседж за межами жарту – чи не є він навмисною дезінформацією або спробою маніпуляції? Якщо гумор використовується для дискредитації чи створення негативних стереотипів, варто викривати справжній зміст таких повідомлень та пояснювати їхню маніпулятивну природу. Крім того, не треба поширювати меми чи жарти, що спотворюють факти, навіть якщо вони здаються безневинними.



Який це має вигляд?



Стереотипізація



Що це таке?

Тактика деструктивного інформаційного впливу, що базується на спрощеному та узагальненому представленні певної групи людей, нації, ідеології чи події. Вона використовується для нав'язування хибних уявлень, підсилення соціальних конфліктів і створення упередженого ставлення до певних груп чи явищ.



Як це працює?

Працює через багаторазове повторення узагальнених тверджень, які не враховують реального різноманіття всередині групи або явища. Ця тактика часто супроводжується емоційними образами та гаслами, які викликають швидку реакцію в аудиторії. Пропаганда використовує стереотипи для зміцнення соціальних упереджень, виправдання дискримінаційних дій або формування ставлення до конкретних подій чи осіб.



Як це ідентифікувати?

Проявляється через широкі узагальнення. Також часто використовується у висміюванні або демонізації певних груп через повторення негативних кліше, що не мають фактичного підґрунтя. Ознаками є емоційно забарвлені ярлики, відсутність фактів і логічних аргументів, а також зображення людей чи явищ через виключно позитивні або негативні риси.



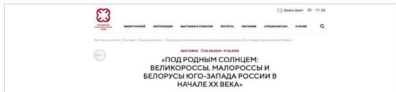
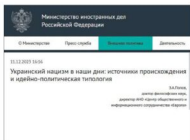
Що з цим робити?

Важливо критично оцінювати узагальнені твердження, аналізувати джерела інформації та перевіряти факти. Варто уникати поширення матеріалів, що використовують спрощені кліше. Рациональний підхід до інформації дозволяє руйнувати штучно створені образи та зменшувати вплив пропагандистських наративів.

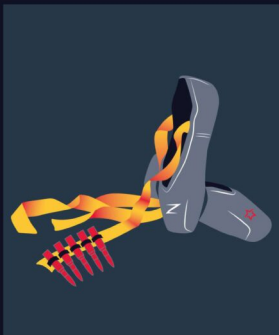


Який це має вигляд?

Прикладом є пропагандистські твердження, що «українська мова – селянська», «українці є малоросами» або взагалі, що «українці – це нацисти». Такі стереотипи використовуються для виправдання російських імперських наративів про власну «вищість», що створює викривлену реальність і використовуються для маніпулювання суспільною думкою.



Інструменти «м'якої сили»



Вплив росії через кінематограф



Що це таке?

Інструмент російської «м'якої сили», який полягає у використанні художніх та документальних стрічок, серіалів і мультфільмів для просування вигідних російській пропаганді наративів. Завдяки візуальним образам і сюжетам глядачі підсвідомо сприймають певні ідеї як природні.



Як це працює?

«М'яку силу» кінематографічного впливу росія реалізує через тотальний контроль над кіноіндустрією та державне фінансування. Зокрема, через механізми державного «Фонду кіно» міністерство культури РФ фінансує масштабні кінопроекти, які містять приховані або відкриті пропагандистські меседжі.

Так, у російських художніх фільмах активно просуваються вигідні для росії історичні міфи, зокрема культ перемоги у Другій світовій війні (наприклад, «28 панфіловців», 2016 р.) або виправдання анексії українських територій через призму «захисту російськомовних» («Крим», 2017 р.). У документальних фільмах факти підмінюються маніпулятивними трактуваннями, як у випадку так званих «розслідувань» про події на Майдані, що подаються російськими медіа як «державний переворот» («Майдан: поворот на війну», 2022 р.). Водночас російська документалістика спрямована на формування культу особистості, що особливо помітно у фільмі «Путін» (2018 р.). Серіали, такі як «Слово пацаана» (2023 р.), сприяють відродженню культури російських злочинних угруповань кінця 80-х початку 90-х років, формуючи у молоді уявлення про нормальність життя за «поняттями». Натомість «Ландыши. Такая нежная любовь» (2024 р.) романтизують військову службу та виправдовують збройну агресію. У мультимедіації активно закріплюється позитивний імідж російської державності. Наприклад, в анімаційній франшизі «Три богатыря» (започаткована у 2004 р.) влада завжди діє мудро, а противники, яких можна інтерпретувати як Захід чи сусідні держави,

зображуються карикатурно. Варто згадати і популярну на відеохостингу YouTube анімаційну стрічку «Герои не умирают – мультики про танки» (2023 р.) студії HomeAnimations, яка просюнута пропагандистськими кліше про «велич радянської / російської зброї».

Крім того, росія активно просуває ці кінопродукти й за межами власного інформаційного простору – вони беруть участь у міжнародних кінофестивалях, виходять на стрімінгових платформах, транслюються на зарубіжних телеканалах, дублюються іноземними мовами. Через розважальний контент нав'язується образ «сильної росії», що протистоять хаотичному й «несправедливому» світу.



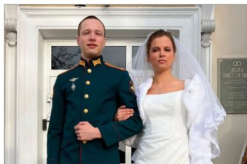
Що з цим робити?

Протидіяти впливу російського кінематографу можна через кілька стратегій. По-перше, важливо обмежувати доступ до пропагандистських стрічок, забороняючи їхній прокат і показ на міжнародних платформах. Багато країн після 2022 року вже розпочали цей процес, але слід продовжувати блокування дистрибуції російського кіно в тих сферах, де воно ще доступне. По-друге, необхідно активно розвивати власне кіновиробництво, яке створюватиме альтернативні наративи, засновані на реальних подіях. Українські фільми «Кіборги» (2017 р.) чи «Донбас» (2018 р.) формують правдивий погляд на війну, тоді як документальні стрічки на кшталт «Все палає» (2014 р.) розвінчують російську дезінформацію. По-третє, важливо підтримувати українську анімацію, яка створює мультфільми як-от «Микита Кожемяка» (2016 р.). Розвиток українського кіновиробництва в сукупності з інформаційною гігієною щодо кінопропаганди РФ може ефективно протидіяти впливу цього інструменту кремля.



Який це має вигляд?





Вплив росії через кіберспорт



Що це таке?

Інструмент російської «м'якої сили», що слугує середовищем для пропаганди ворожих наративів і використовується як засіб інформаційного впливу. Ця індустрія, яка об'єднує мільйони гравців і глядачів у всьому світі, стала ще одним каналом для поширення російських меседжів і маніпуляцій. Держава-агресор активно експлуатує кіберспорт, щоб легітимізувати свої дії на міжнародній арені. Використовуючи кіберспортивні команди, спонсорство турнірів, стрімінгові платформи та інші механізми, вона намагається впливати на масову аудиторію, зокрема молодь.



Як це працює?

російська федерація активно інвестує у кіберспортивні організації та турніри, використовуючи їх для поширення своєї риторики. Державні компанії, такі як «Газпром» і «Ростех», фінансують великі кіберспортивні події, популяризуючи російські структури.

Одним із прикладів політизації кіберспорту став проєкт «Ігри майбутнього», що поєднує традиційний спорт і кіберспорт та був організований за підтримки російського уряду. Турнір відбувся в казані 19 лютого – 3 березня 2024 року з бюджетом 58 мільйонів доларів. Володимир путін особисто відкрив змагання, а російські та білоруські медіа широко висвітлювали подію, просуваючи її як значущу міжнародну ініціативу.

Участь у турнірі фактично означала включення його учасників до інформаційної кампанії російської пропаганди, що не викликало заперечень з боку команд зі Східної та Південно-Східної Азії, які традиційно займають нейтральну позицію щодо російсько-української війни. 3-поміж учасників були колективи з Китаю, Індії, Туреччини, Саудівської Аравії, Монголії, Камбоджі та інших країн, що підтверджує інтерес кіберспортивних організацій із регіонів, які не запроваджували санкції проти росії, до подібних подій.

Окрім фінансування турнірів та просування своїх наративів через кіберспорт, російські організації також змінюють реєстрацію, щоб обійти санкції та зберегти можливість участі в міжнародних змаганнях. Наприклад, Virtus.pro, раніше пов'язана з ESforce Holding, зареєструвалася у Вірменії, що дозволило їй повернутися до виступів під оригінальним ім'ям. Team Spirit, яка базувалася в росії, відкрила офіс у Белграді, щоб уникнути обмежень. Хоча команди виступають під нейтральними прапорами, фахівці сумніваються у реальності цих змін, оскільки вони можуть мати неофіційні зв'язки з російськими структурами. Такі дії свідчать про систематичне використання юридичних лазівки, що дозволяють російським командам залишатися частиною світової кіберспортивної спільноти, попри санкції, накладені через війну проти України.



Що з цим робити?

Для протидії російському впливу в кіберспорті необхідно посилити санкції проти російських команд, спонсорів і компаній, що фінансують кіберспортивну індустрію в РФ. Це включає заборону на участь у міжнародних турнірах, блокування фінансових потоків та обмеження доступу до платформ, таких як Twitch і YouTube, які повинні активніше модерувати проросійський контент і обмежувати монетизацію стрімерів-пропагандистів. Водночас варто розвивати незалежні кіберспортивні ініціативи, організовувати турніри без участі російських команд і створювати альтернативні майданчики для гравців із демократичних країн, що сприятиме очищенню індустрії від політичних маніпуляцій.



Який це має вигляд?





Светлана Жураво

Заместитель председателя комитета Госдумы по международным делам

« На киберспорт не могут воздействовать институты, которые воздействуют на другие федерации. Так политика может воздействовать, а здесь в первую очередь спонсоры, бизнес. Киберспорт все-таки вне стран в большей степени, чем остальные виды спорта. Нужно брать пример другими с киберспорта, они хотят удержать аудиторию, показывая миру, что они вне политики, что за ними будущее. Молодежи это будет нравиться, поверьте. »



Граверь Virtus Pro під час турніру намалював на карті букву Z, символ російської війни в Україні

На зображенні до офіційного турніру по Counter-Strike: Global Offensive The International 10, організованого командою Virtus Pro, на карті була Z-подібна графіка, символ російської війни в Україні. На зображенні також видно, як графіка була видалена з картки.



ВЕДОМОСТИ Спорт

Экономика Финансы Инвестиции Технологии Медиа Недвижимость Политика Общество Менеджмент Стиль жизни

18 октября 2021, 19:50 / Другое видео



Путин поздравил Team Spirit с победой на The International 10

RT на русском



Российская команда Team Spirit обыграла украинскую NaVi и победила на турнире BLAST Premier: Spring Final 2024 по Counter-Strike 2.

Ігри майбутнього: смілива російська «кіберспортивна» подія, фінансована державою, коштує 58 мільйонів доларів

Автори: Дарія Філіппова

Оригиналы опубликованы 18 октября 2024 г.

3 0 0



Скриншоты с официального сайта

Вплив росії через літературу



Що це таке?

Інструмент російської «м'якої сили», який передбачає використання книговидавання, публіцистики та публікування наукових праць для просування політичних, культурних і історичних наративів, які відповідають інтересам російської пропаганди. Література має довгостроковий ефект, адже через художні тексти, історичні дослідження та навчальні матеріали росія формує вигідний для себе світогляд, зміцнює імперську ідентичність і виправдовує свою агресивну політику.



Як це працює?

Література використовується росією як спосіб поширення ідеології через освітні програми, міжнародні культурні проєкти та видавничий ринок. Офіційна політика підтримки російської літератури сприяє тому, що твори класиків росії нав'язуються як невід'ємна частина світового культурного надбання, тоді як альтернативні погляди витісняються. Це ж стосується і сучасної художньої літератури пропагандистського характеру. Зокрема, в книгах Захара Прилепіна («Взвод. Офіцери і ополченці російської літератури»), Сергія Лук'яненка («Осінні візити»), Олександра Дугіна («Основи геополітики»), утверджуються ідеї «руського міра», геополітичного реваншизму та протистояння із Заходом.

Окремий напрямок – історична література та публіцистика, які відверто спотворюють реальні події та вибудовують паралельну історичну реальність. Зокрема, москва щедро фінансує видання псевдоісторичних книг, які виправдовують загарбницькі війни та подають росію як «визволителя» народів. Цілий ряд російських видавництв, наприклад «Ексмо», «Центрполиграф» чи «Яуза», активно тиражує книги із викривленим трактуванням історії, чим сприяє утворенню фундаменту для підтримки сучасної агресивної політики кремля. Наприклад, книги Володимира Медінського («Війна. Міфи сср»), Олексія Ісаєва («Велика Вітчизняна альтернатива»), Олександра Дугіна («Україна. Моя війна. Геополітичний щоденник»), Едуарда Лімонова («Київ капут»)

або Миколи Старікова («Україна. Хаос і революція – зброя долара») виправдовують імперські війни, заперечують українську незалежність та транслюють конспірологічні теорії.

Особливу роль відіграють переклади творів російської літератури в міжнародному просторі. Наприклад, книги Олександра Дугіна, такі як «Четверта політична теорія», активно поширюються у європейських країнах, впливаючи на праві та консервативні кола.

Водночас дитяча література також стає інструментом пропаганди росії. Так, у книзі «Патриотические рассказы для школьников» (авторки: Лариса Назарова та Світлана Сорока) закріплюється образ російського воїна-героя, а в казках російських авторів – героїчні образи асоціюються з державним контролем та авторитарною владою.



Що з цим робити?

Протидіяти російському впливу можна через популяризацію української та зарубіжної літератури, яка розвінчує російські міфи. Водночас важливим є продовження послідовної державної політики України у видавничо-поліграфічній сфері, центральне місце у якій посідає підтримка національного книговидавання. Також необхідно обмежувати міжнародне поширення російських пропагандистських книг, зокрема через виключення їх із культурних програм і фестивалів.



Який це має вигляд?





Вплив росії через музику



Що це таке?

Інструмент російської «м'якої сили», який передбачає використання популярної, академічної та патріотичної музики для просування ідеологічних наративів, зміцнення імперської ідентичності та формування потрібного суспільного світогляду. Загалом музика є потужним емоційним інструментом, що допомагає легітимізувати агресивну політику росії, зміцнювати культ особистості та створювати враження єдності навколо влади.



Як це працює?

Влада росії системно підтримує виконавців, які просувають необхідні пропагандистські наративи. Організація патріотичних концертів, фінансування державних музичних премій і цензура незручних артистів створюють середовище, де домінують лояльні до кремля виконавці. Такі заходи, як фестиваль «Спасская башня», концерти на честь 9 травня чи виступи перед військовими, перетворюють музику на інструмент мобілізації населення. Ця тенденція чітко прослідковується в поп-культурі. З початку повномасштабного вторгнення рф до України на російських телеканалах і платформах активно просувалися пісні, що підтримують агресію, наприклад «Я русский», «Вперёд, россия!» або «Если бы не было войны». Крім того, виконавці, які підтримують війну, записують спеціальні кліпи, як це зробили «Любе» («По высокой траве»), Поліна Гагаріна («Кукушка» у військовій версії), Денис Майданов («россия вперёд») чи Вікторія Дайнеко («На встречу»). Також варто наголосити, що пропагандистська музика активно використовується для залучення молоді. Пісні типу «Всё для фронта» чи «Где же вы теперь, друзья-однополчане?» виконуються під час заходів у школах та університетах, де дітей змушують їх співати.

Окремий аспект – проєкція російської «м'якої сили» через музику на зовнішню аудиторію. Так, кремль намагається використовувати музику через призму «культурної дипломатії» – у багатьох країнах проводяться концерти,

де російські артисти транслюють прокремлівські меседжі. Сукупно подібні заходи використовуються московією для формування образу росії як «великої культурної держави», що підсилить її претензії на світовий вплив.

Стосовно України, то до 2022 року російська музика мала величезний вплив на українську аудиторію через музичні фестивалі, радіостанції та нічні клуби. Виконавці, які не демонстрували відкритої підтримки російської влади, залишалися популярними. Наприклад, Баста, Мот, Йолка чи Тімоті активно гастролювали в Україні, тоді як композиції «Город, которого нет» (Ігор Корнелюк) або «Знаешь ли ты» (МакСим) продовжували бути частиною поп-культури. Після початку повномасштабного вторгнення Україна почала активно обмежувати присутність російської музики, запроваджуючи законодавчі заборони на трансляцію та виступи російських артистів. Однак навіть після 2022 року спроби повернення російського впливу через музику тривають – окремі виконавці та музичні платформи, такі як VK Music чи «Яндекс.Музыка», намагаються зберегти аудиторію в Україні.



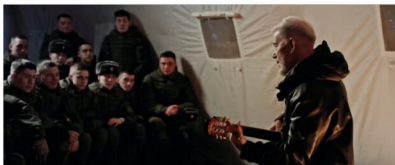
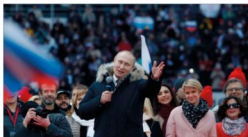
Що з цим робити?

Для протидії російському музичному впливу важливо обмежити виступи та трансляції артистів, які відкрито підтримують агресію. Багато країн уже заборонили їхні концерти, але необхідно розширювати ці обмеження на стрімінгові сервіси та міжнародні фестивалі. Щодо України, то необхідним є продовження політики витіснення російської музики та розвитку власної музичної індустрії. Широка підтримка українських артистів і лейблів не лише допоможе ліквідувати російський вплив, а й зміцнить національний культурний простір.



Який це має вигляд?





Вплив росії через спортивні заходи



Що це таке?

Інструмент російської «м'якої сили», який передбачає використання міжнародних і національних спортивних подій для зміцнення іміджу росії, демонстрації її «величчя» та просування політичних наративів. Спорт є ефективним інструментом «м'якої сили», оскільки дозволяє росії підтримувати зв'язки навіть у періоди політичної ізоляції. Водночас проведення великих спортивних турнірів створює ілюзію відкритої та успішної держави, яка є важливим гравцем на світовій арені. Спорт також використовується для зміцнення патріотичних настроїв всередині країни, коли перемоги російських атлетів подаються як заслуга держави та символ її могутності.



Як це працює?

росія використовує спорт як інструмент «м'якої сили» кількома шляхами. Передує це організація міжнародних турнірів, що дозволяє зміцнювати дипломатичні зв'язки та формувати позитивний імідж держави. Наприклад, Олімпійські ігри в Сочі (2014 р.) та Чемпіонат світу з футболу (2018 р.) стали проєктами москви, покликаними показати «відродження великої росії».

Ще одним важливим аспектом є присутність російських функціонерів у міжнародних спортивних організаціях, де вони продовжують працювати навіть після повномасштабного вторгнення рф в Україну. Наприклад, російський тенісист Шаміль Тарпішев досі є членом Міжнародного олімпійського комітету. Таке представництво дає кремлю змогу лобювати вигідні рішення, мінімізувати санкції та знаходити лазівки для повернення до глобального спортивного співтовариства.

Важливу роль у просуванні російської «м'якої сили» відіграє фінансовий вплив росії. Протягом багатьох років російські компанії, зокрема «Газпром», фінансували низку міжнародних федерацій, що дозволяло рф впливати на глобальну спортивну політику.

Окремим аспектом «м'якої сили» є діяльність російських спортсменів, яких залучають до прокремлівських заходів і політичних кампаній, перетворюючи їх на частину державної пропагандистської машини. Прикладом можуть слугувати боксер Микола Валуєв та фігуристка Ірина Родніна, що стали депутатами «Єдиної росії», або ж борець Абдулrashид Садугаєв та фігуристка Аліна Загітова, які відкрито підтримали війну.

Ще одним елементом спортивної «м'якої сили» росії є проведення змагань для ветеранів так званої «сво», наприклад «Герои нашего времени», які спрямовані на героїзацію російських військових, що брали участь у війні проти України. Подібні заходи використовуються як інструмент ідеологічного впливу, оскільки їх учасників представляють як «героїв, що захищають батьківщину», а самі події широко висвітлюються державними телеканалами для легітимізації війни та мобілізації суспільної підтримки.



Що з цим робити?

Щоб нейтралізувати російський вплив у спорті, необхідно продовжувати санкційну політику, ізолювати російських спортсменів і команди від міжнародних змагань, зокрема заборонити участь атлетів під нейтральним прапором. Обмеження, як-от виключення російських клубів із євробуків, слід розширювати, щоб унеможливити повернення рф до світового спорту. Країни-партнери України мають відмовлятися від проведення змагань у рф та співпраці з російськими спонсорами, як це зробив «Шальке 04», розірвавши контракт із «Газпромом».



Який це має вигляд?





Вплив росії через церкву



Що це таке?

Інструмент російської «м'якої сили», що передбачає використання церковних інституцій, духовенства та віруючих для просування державних ідеологічних наративів, виправдання агресії та зміцнення впливу росії як у власних межах, так і на міжнародному рівні. Через мережу підконтрольних церковних структур, місій та освітніх установ кремль просуває свої інтереси в православному світі, зокрема в Сербії, Чорногорії, Греції, Молдові та інших країнах.



Як це працює?

Центральну роль у проєкції вказаної «м'якої сили» москви відіграє російська православна церква (рпц), яка тісно співпрацює з владою та виступає рупором кремлівської політики, зокрема просуваючи концепцію «руського міра» – ідеї про єдиний духовний простір, де росія відіграє роль центру православної цивілізації. Саме ця концепція служить ідеологічним обґрунтуванням агресії проти сусідніх держав, особливо України, яку рф прагне представити як частину згаданого «єдиного простору».

Та рпц не лише формує лояльність до держави з-поміж віруючих, але й бере активну участь у виправданні та благословенні воєнної агресії. московський патріарх кирило (володимир гундяєв) неодноразово називав війну росії проти України «священною боротьбою» та закликав вірян підтримувати російських військових. Священники рпц відправляють «молитви за перемогу», освячують військову техніку та проводять пропагандистські лекції серед мобілізованих. Наприклад, у 2022 році в москві відкрили головний храм збройних сил рф, де релігійні мотиви поєднуються з мілітаризмом, а сцени війни подані як сакральна місія.

Крім того, через міжнародні православні громади рпц поширює вигідні росії наративи. Так, російські церковні структури в Європі, Африці та на Балканах використовуються для посилення російського впливу та дискредитації опонентів кремля. Наприклад, у Чорногорії Сербська православна церква підтримувала антиурядові протести у 2020 році. Також на Афоні діють православні групи, які активно просувають ідею росії як «захисниці традиційних цінностей» у протиставленні «західному декадансу».

Важливим для москви аспектом діяльності рпц був і є її контроль над частиною православних церков в Україні, зокрема через структуру Української православної церкви (москowsького патріархату). До 2022 року ця церква була потужним агентом російського впливу, транслюючи проросійські меседжі, заперечуючи українську незалежність і перешкоджаючи розвитку ПЦУ. Після повномасштабного вторгнення діяльність УПЦ (мп) значно обмежили, однак її осередки все ще продовжують працювати на території України.



Що з цим робити?

Церковна діяльність як частина «м'якої сили» кремля – це один із найнебезпечніших інструментів, оскільки вона впливає на глибокі аспекти існування суспільства. Протидіяти цьому можна лише системно: через правове регулювання, інформаційну роботу та ізоляцію церковних структур, що підтримують агресію рф, як це вже відбувається в Україні. Важливо викривати роль рпц у поширенні кремлівської пропаганди, допомагати віруючим відрізнати релігію від політичних маніпуляцій та ініціювати санкції проти ієрархів, які підтримують війну. На міжнародному рівні слід закликати православні громади дистанціюватися від московського патріархату, послаблюючи його вплив.



Який це має вигляд?



Вплив росії через мережі культурних центрів



Що це таке?

Інструмент російської «м'якої сили», який використовується для формування суспільних поглядів, просування ідеологічних наративів та розширення геополітичного впливу рф. Під виглядом популяризації російської культури, мови та історії такі структури, як «руські дома», виконують функцію не лише культурних представництв, а й є інструментом пропаганди. Вони створюють ілюзію культурного обміну, водночас інтегруючи у свої заходи політичні меседжі, що відповідають інтересам кремля.



Як це працює?

Мережа культурних центрів рф діє через інформаційну, освітню та культурну експансію. Вони організовують мовні курси, виставки, кінопокази, літературні зустрічі та конференції, що слугують прикриттям для нав'язування вигідних кремлю історичних та політичних інтерпретацій. Ключовий механізм – інтеграція російської культури у суспільне життя інших країн із одночасним поширенням проросійської риторики.

У цьому ключі окремої уваги заслуговують намагання кремля використовувати мережу культурних центрів для реалізації «культурної дипломатії», зокрема просуваючи через класичні літературу, музику чи балет образ росії як «великої культурної держави». Офіційна політика підтримки «канонічної» російської літератури сприяє нав'язуванню творів Достоевського та Толстого як невід'ємної частини світового культурного надбання. Це підсилює меседжі про унікальність та моральну перевагу росії, створюючи ілюзію її цивілізаційної вищості. Аналогічно, академічна музика, зокрема твори Чайковського та Рахманінова, використовується для формування уявлення про росію як країну з глибокими культурними традиціями, що виправдовує її претензії на світовий вплив.

Окремої уваги заслуговує мережа так званих «руських домов», яка є ключовим елементом культурної експансії росії, що працює під керівництвом росспівробітництва – державного агентства, яке займається «сприянням міжнародному культурному співробітництву». Фактично ж ці центри виконують інформаційно-пропагандистські та розвідувальні функції, слугуючи інструментами гібридної війни.

Наприклад, 15 січня 2025 року в «руському домі» в Берліні відбувся мовний клуб, під час якого учасники здійснили «віртуальну подорож» до російського міста скатеринбург та ознайомилися з творчістю російського письменника Павла Башкова. Наступного дня там же стартував показ російського серіалу «Слово пацапа. Кров на асфальті», створеного за фінансової підтримки Інституту розвитку інтернету, що фінансується урядом рф. До наглядової ради цієї установи входять ключові представники російської пропагандистської сфери, зокрема головна редакторка RT маргарита симонян та заступник голови адміністрації президента рф сергій кірієнко. Обидва заходи є частиною ширшої культурної експансії, де література, мова та медіаконтент використовуються як інструменти «м'якої сили».



Що з цим робити?

Для протидії впливу російських культурних центрів необхідно запроваджувати санкції та обмеження щодо організацій, що поширюють прокремльську пропаганду під виглядом культурної дипломатії. Важливо розслідувати їхню діяльність, викривати зв'язки з російськими спецслужбами та підвищувати обізнаність суспільства про їхню справжню мету. Альтернативою має стати підтримка незалежних культурних ініціатив і прозорий моніторинг фінансування, щоб запобігти використанню культури як інструменту політичного впливу.



Який це має вигляд?





МИРИ Институт развития
интернета

«Слово пацана. Кровь на асфальте» покажут в Берлине

В Русском доме в Берлине пройдет показ документальной драмы «Слово пацана. Кровь на асфальте» о параллельном периоде в жизни страны в конце 1990-х.

Вплив росії через освітні програми та гранти



Що це таке?

Інструмент російської «м'якої сили», який використовується для ідеологічного виховання молоді, консолідацію лояльних до кремля еліт та просування вигідних кремлівському режиму наративів. Під виглядом підтримки освіти, науки та міжнародного співробітництва росія фінансує програми, які сприяють закріпленню пропагандистських меседжів та виправданню її зовнішньої політики. Це дозволяє їй розширювати свій вплив у стратегічно важливих регіонах, а також розширювати довгострокову культурну та політичну експансію.



Як це працює?

російська влада активно використовує освітні програми та грантові ініціативи для здійснення контролю над молоддю, а саме виховання покоління, лояльного до путінського політичного режиму. Зокрема, через централізовані програми на рівні шкіл і вищих навчальних закладів закріплюються ідеї «традиційних цінностей», патріотизму та милітаризації суспільства. Створюються спеціалізовані навчальні курси, де акцент робиться на героїзацію історичних подій, зокрема радянської та сучасної військової експансії, формування культу лідерства та дисципліни.

Наприклад, у школах на тимчасово окупованих територіях України росія впроваджує програми на кшталт «Луганський характер», спрямовані на ідеологічну обробку молоді та формування лояльності до окупаційної влади. Ці ініціативи покликані зміцнити залежність дітей від російських державних наративів та виховати «правильних» громадян, готових до служби у війську рф. До того ж молодіжні рухи, такі як «Движение Первых», використовуються як платформи для політичного виховання, навчаючи дітей діяти в рамках заданих владою ідеологічних моделей. Через систему відзнак, звань і колективних активностей

у дітей формується ілюзія суспільної місії, що унеможливорює критичне мислення та сприяє створенню суспільства з високим рівнем покорності й готовності до виконання політичних завдань російської держави. Така політика є цілеспрямованою стратегією асиміляції, яка має на меті руйнування етнічної ідентичності українських дітей, відрив їх від рідної культури та нав'язування російської ідентичності як єдино можливої.

Також росія активно використовує грантові програми як інструмент впливу, з-поміж яких «Гранти президента рф» займають важливе місце. Вони спрямовані на фінансування проєктів у сферах науки, культури, освіти та молодіжної політики, створюючи механізми просування прокремлівських наративів. Ці програми також діють у тимчасово окупованому Криму, де організовуються «государственным комитетом молодежной политики Республики Крым». Гранти використовуються для закріплення російського політичного та культурного впливу, інтеграції молоді у державну ідеологію та формування лояльності до російського режиму.



Що з цим робити?

Для протидії впливу росії через освітні програми та гранти необхідно розвивати незалежні освітні програми, що сприятимуть критичному мисленню та національній ідентичності, особливо в регіонах, де рф намагається закріпити свій ідеологічний контроль. Також слід здійснювати моніторинг грантових програм, які можуть використовуватися для просування кремлівських наративів, та викривати їхню справжню мету через інформаційні кампанії.

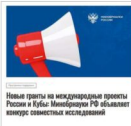
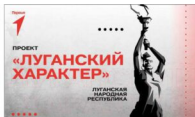


Який це має вигляд?



АБВ





ГРАНТЫ.RF
Конкурсы
О платформе

Грантовые конкурсы

Республика Крым

Первый в 2021 году
грантовый конкурс
Государственного комитета
молодежной политики
Республики Крым

Конкурс завершен

Первый в 2022 году
грантовый конкурс
Государственного комитета
молодежной политики
Республики Крым

Конкурс завершен

Вплив росії через історичну ревізію



Що це таке?

Інструмент російської «м'якої сили», який передбачає систематичне викривлення історичних фактів для виправдання сучасної політики, зміцнення імперської ідеології та нав'язування потрібного кремлю світогляду. Росія активно використовує цей інструмент, змінюючи трактування історичних подій для створення образу «великої держави», яка завжди впливає на найважливіші геополітичні процеси.



Як це працює?

Загалом, російська історична ревізія зосереджена на кількох напрямках: переписуванні історії Другої світової війни через міф про «визвольну місію ссрр» та заперечення злочинів сталінізму, запереченні української державності та нав'язуванні наративу про Україну як «історичну частину росії», викривленні подій розпаду ссрр, що подається як «найбільша геополітична катастрофа», а також дискредитації Заходу через звинувачення його у підтримці нацизму, імперіалізму та русофобії.

Одним із найвагоміших аспектів кремлівської історичної ревізії є державне втручання в історичну науку. В рф активно працюють інституції, такі як російське історичне товариство (РІО) та Інститут історії РАН, які створюють «правильні» версії історії. Наприклад, ініційоване кремлем видання «Історія росії» для шкільних підручників виключає факти про репресії сталінізму та оспівує «возз'єднання» України з росією у XVII столітті. Особливо уваги заслуговує персональне втручання володимира путіна в історичний дискурс, що підкреслює важливість цього інструменту «м'якої сили» рф. Так, в. путін регулярно публікує «історичні» статті, що містять важливі для кремля наративи. Наприклад, у статті «Про історичну єдність росіян і українців» (2021 р.) він заперечує існування українців як окремої нації, називаючи їх частиною «єдиного народу». У 2020 році на шпальтах видання The National Interest в. путін намагався перекласти відповідальність за початок

Другої світової війни на Захід і виправдати пакт Молотова-Ріббентропа. Такі публікації формують офіційну позицію кремля, стаючи основою навчальних програм і пропагандистських кампаній.

Також варто наголосити на культурному аспекті історичної ревізії. Так, у росії регулярно знімаються фільми та серіали, які формують міфи про «велику перемогу» ссрр, а також про Україну як «зрадницьку націю». Наприклад, фільм «Крим» (2017 р.) виправдовує анексію півострова, а серіал «Союз Спасения» (2019 р.) спотворює історію декабристів, щоб підкреслити «згубний вплив Заходу». У свою чергу російське посольство, російсьобітництво та проросійські організації, підконтрольні кремлю, просувають вигідні версії історії у країнах Європи та Азії. Особливо активно це відбувається в країнах колишнього ссрр, де росія намагається відновити вплив, наприклад, через популяризацію радянської символіки та відзначення Дня Перемоги.



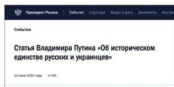
Що з цим робити?

Історична ревізія є небезпечним інструментом «м'якої сили» росії, який виправдовує агресію та нищить національну ідентичність інших країн. Протидія цьому має базуватися на фактах, відкритих архівах і міжнародному співробітництві. Важливо посилювати незалежні історичні дослідження, що спростовують російські міфи, підтримувати істориків і проєкти, які документують злочини ссрр та сучасної рф. Необхідно також захищати історичну правду в інформаційному просторі, викриваючи фейки в міжнародних медіа, розвиваючи альтернативні документальні проєкти та проводячи просвітницькі кампанії для протидії кремлівським маніпуляціям.



Який це має вигляд?





Вплив росії через лояльні політичні структури



Що це таке?

Інструмент російської «м'якої сили», який використовується для просування кремлівських інтересів через створення та підтримку проросійських політичних сил, рухів і організацій у країнах, що становлять стратегічний інтерес для рф. Ці структури виконують функцію внутрішньої дестабілізації, легітимізації проросійських наративів, просування ідеї «нейтралітету» або «братніх народів», а також можуть використовуватися для впливу на виборчі процеси та формування політичного курсу країни.



Як це працює?

росія фінансує та підтримує політичні сили, які транслюють кремлівські меседжі, виступають за компроміс із рф, поширюють антизахідну риторику та працюють на підірив єдності українського суспільства. До повномасштабного вторгнення росії на територію України головним провідником російського впливу був віктор медведчук – політик, тісно пов'язаний із кремлем, який був з-поміж очільників партії «Опозиційна платформа – за життя» (ОПЗЖ) та контролював проросійські медіа NewsOne, 112 та ZIK в Україні. Його партія активно нав'язувала ідеї «русского міра», блокувала євроатлантичну інтеграцію України та працювала над створенням проросійського електорату. Після заборони ОПЗЖ рф створила проєкт «Другая Украина» – політичну ініціативу, яка має на меті залучення українців,

що проживають на окупованих територіях або виїхали в рф, для формування «альтернативного» українського політичного руху, лояльного до кремля. Цей проєкт просувається як «опозиційна українська платформа» і покликаний створити видимість підтримки російських окупаційних адміністрацій з-поміж українців. Фактично це ще один інструмент російської «м'якої сили», що працює на дискредитацію української влади, формування ілюзії «громадянського конфлікту» та виправдання агресії рф.



Що з цим робити?

Для протидії впливу росії через лояльні політичні структури важливо публічно викривати їх зв'язки з кремлем, а також чітко регулювати можливості їх медійного впливу на суспільство. Державним органам слід забезпечувати контроль над політичним фінансуванням, щоб запобігти проникненню російських грошей у внутрішньополітичні процеси. Крім того, потрібно активізувати контрпропаганду, яка викриватиме спроби рф легітимізувати свої окупаційні адміністрації через проєкти на кшталт «Другая Украина». Українське суспільство має отримувати достовірну інформацію про справжні наміри росії та її спроби відновити свій вплив через лояльні політичні сили.



Який це має вигляд?



ОПОЗИЦІЙНА ПЛАТФОРМА
ЗА ЖИТТЯ





ЦЕНТР ПРОТИДІЇ
ДЕЗІНФОРМАЦІЇ

Київ, 2025 рік